

Інклюзія та повноцінна участь у політичному житті

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

International Foundation
for Electoral Systems

Canada

UKaid
from the British people

Інклюзія та повноцінна участь у політичному житті

Автори:

Вірджинія Аткінсон (Virginia Atkinson)
Старша міжнародна радниця з питань інклюзії

Мередіт Епплгейт (Meredith Applegate)
Радниця з програмних питань в Україні

Ребекка Аабєрг (Rebecca Aaberg)
Експертка з питань інклюзії

Під редакцією:

Еріки Шейн (Erica Shein)
Директорки Центру прикладних досліджень та навчання

Редактори:

Чад Вікері (Chad Vickery)
Віце-президент з глобальних стратегій та технічного лідерства

Анджела Катєрбурі (Angela Canterbury)
Директорка з питань стратегічних комунікацій та адвокації

Серія інформаційних матеріалів IFES COVID-19: Інклюзія та повноцінна участь у політичному житті
Авторське право © 2020 Міжнародна фундація виборчих систем. Усі права застережено.

Заява про дозвіл: Жодна частина цієї роботи не може бути відтворена в будь-якій формі або будь-якими засобами – електронними чи механічними, включаючи фотокопіювання, запис або будь-яку систему зберігання та пошуку інформації, – без письмового дозволу IFES.

Заяви на дозвіл повинні містити таку інформацію:

- Опис матеріалу, щодо якого бажано отримати копію.
- Мета, для якої використовуватиметься скопійований матеріал, і спосіб його використання.
- Ваші ім'я, посада, назва компанії чи організації, номер телефону, номер факсу, адреса електронної пошти та поштова адреса.

Прохання надсилати заяви на дозвіл на таку адресу:

International Foundation for Electoral Systems
2011 Crystal Drive, Floor 10
Arlington, VA 22202
Електронна пошта: editor@ifes.org
Телефон: 202.350.6701

Ця публікація стала можливою завдяки підтримці американського народу через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID), а також підтримці, наданій Департаментом міжнародного розвитку Сполученого Королівства (DFID) та Міністерством міжнародних справ Канади (GAC). Будь-які думки, викладені в цьому документі, належать авторам і не обов'язково відображають погляди USAID, DFID, GAC або урядів США, Великої Британії або Канади.

Зміст

Передмова	1
Подяка	2
Резюме	4
Вступ	6
Основні висновки	8
Жінки	10
Люди з інвалідністю	13
Молодь.....	16
Люди похилого віку.....	18
Внутрішньо переміщені особи, біженці та трудові мігранти	20
Спільнота ЛГБТК.....	22
Корінні народи.....	23
Етнічні, релігійні та мовні.....	25
Рекомендації	27
Додаток А: Таблиця бар'єрів	31
Додаток Б: Резюме результатів дослідження	33

Передмова

Я народилася у Сполучених Штатах в сім'ї єврейських біженців з Німеччини. Після перенесеного у 1949 році поліомієліту я назавжди втратила можливість самостійно ходити. Батьки завжди вкладали мені в голову, що я маю однакові з моїми братами обов'язки. Я знала, що повинна голосувати, і що мій вибір має бути усвідомленим. Протягом багатьох років я зазнавала дискримінації через свою інвалідність. Коли мені виповнилося 5 років, я виявилася позбавленою права ходити до школи через мою «пожежонебезпечність». Я жила у Брукліні, але не могла скористатися автобусом або поїздом через фізичну недоступність транспорту. Мені відмовили в першій важливій для мене роботі вчительки, адже я була нездатна ходити. Вигравши справу у суді, я провчителювала три роки.

Коли мені виповнилося 18 років, я пішла на вибори. Однак при вході на виборчу дільницю було чотири сходинки, відтак я не могла обійтися без допомоги. Моєму татку довелося тягнути мій інвалідний візок нагору по тих сходах і допомагати мені у кабіні для голосування. Інших помічників у мене не було, як і будь-якого іншого способу проголосувати самостійно. На той час у США, як і у світі в цілому, питання захисту прав людей з інвалідністю фактично перебувало на маргінесі. Сотні мільйонів людей з різними типами інвалідності через дискримінацію були позбавлені шансів на реальну участь в житті власних громад. В демократичних системах ми залишалися просто непомітними. Отже ми мали об'єднуватися на місцевому, національному, регіональному та світовому рівні, аби долати перешкоди на шляху до повноцінної участі в політичному житті.

Вивчення досвіду інших уразливих груп громадян, які боролися за отримання прав, стало прикладом для можливих дій на рівні світової спільноти. Від активістів руху за громадянські права я дізналася, що донедавна права голосу були позбавлені темношкірі, а також жінки у США та інших країнах світу. Я дізналася про те, що були прийняті закони, які гарантували усім людям можливість участі в політичних процесах. Для мене та інших було важливим уроком зрозуміти, як певні групи людей змогли об'єднатися і вибороти забезпечення загального виборчого права.

Виникнення глобального руху за права людей з інвалідністю врешті-решт призвело до прийняття Конвенції ООН про права людей з інвалідністю, яка положеннями Статті 29 гарантує право кожного на участь у політичному і в суспільному житті нарівні з іншими. Було досягнутого вагомому прогресу у застосуванні вимог статті 29, в тому числі щодо забезпечення більш активної участі у виборах людей з різними типами інвалідності як у містах, так і в селі. Спільнота людей з інвалідністю працювала пліч-о-пліч з іншими уразливими групами громадян з різних країн світу. Зростаюче визнання урядами права усіх і кожного на залученість до виборчого процесу, аби забезпечити доступ до голосування та можливу участь в якості кандидата на виборну посаду, має без перебільшення критичне значення. І ми не можемо дозволити, аби ця пандемія стала приводом для зворотного процесу.

На жаль, багато людей досі відчують себе «громадянами другого сорту». Пандемія COVID-19 лише посилила існуючі бар'єри. Автори пропонованої публікації виробили конкретні рекомендації для уряду та громадянського суспільства, як забезпечити доступність політичного процесу для кожного громадянина.

Усі ми маємо протидіяти будь-яким урядовим спробам обмежити право людей на участь у голосуванні та політичному житті їхніх країн. Разом ми будемо пильними і відвертими. Ми не повинні дозволити іншим скористатися пандемією як приводом для обмеження наших прав.

[Джудіт Геманн](#)¹ визнана в усьому світі активістка та захисниця прав людей з інвалідністю, старша наукова співробітниця фундації Форду (2017–2019), спеціальна радниця з питань міжнародних прав людей з інвалідністю при Державному департаменті США (2010–2017).

Подяка

Автори та редактори висловлюють щиру подяку Джудіт Геманн за передмову до публікації та невтомне відстоювання права на інклюзивну участь в політичному житті; Васу Моган, Ніколасу Качоровські та Джинні Чірілло за уважний експертний огляд проекту публікації; Ганні Робертс, Кайлу Лемаржді та Ешлі Лоу за написання розділів про внутрішньо переміщених осіб, корінні народи та молодь, відповідно; Кітону Ван Біверену і Джаніні Даффі за редактуру та дизайн. Авторі також дякують командам IFES з різних країн світу за їхній внесок у підготовку публікації, а також Австралійському міністерству закордонних справ і торгівлі, Датському агентству міжнародного розвитку (DANIDA), Міністерству міжнародних справ Канади (Global Affairs Canada), Швейцарській агенції з розвитку та співробітництва (Swiss Agency for Development and Cooperation), Агентству міжнародного розвитку США (USAID), Державному департаменту США та Департаменту міжнародного розвитку Сполученого Королівства (DFID) за підтримку ініціатив, про які йдеться у цій публікації, та за постійні зусилля, спрямовані на забезпечення активної і результативної участі громадян у виборах та політичних процесах під час та після пандемії COVID-19.

Авторські фото:

Сторінка 18: #Khaanachahiye

Сторінка 24: TATIANA DE NEVO / Внесок автора

Усі інші використані світлина є власністю IFES.

International Foundation
for Electoral Systems

ХТО МИ Є

ДЕМОГРАФІЧНИЙ ОГЛЯД

1 з 5 жінок

може мати інвалідність протягом життя (і цей показник сягає 46% у віці 60+)¹

Найбільше людей з інвалідністю серед найбідніших
20% людей (переважно жінки та люди похилого віку)³

15.6% людей світу старші 15 років мають інвалідність⁵

55.3% від усіх мігрантів — це люди у віці 20–30⁷

За приблизними даними

10–20% людей світу належить до меншин⁹

5% людей світу є представниками корінних народів¹¹

В 2020, ґендерна структура населення світу:

50.4% чоловіків
49.6% жінок²

3.22%–3.37% дорослих визнають себе членами спільноти **ЛГБТК**⁴

В 2020 **41%** всього населення планети — це молодь віком 24 років⁶

27% людей належать до релігійних меншин⁸

У світі налічується

79.5 мільйонів вимушено переміщених осіб, з яких 57% внутрішні переселенці¹⁰

Отримайте більше інформації з ресурсів, що були використані для створення цієї графічної презентації:

¹ Постійний комітет Міжурядових органів, Керівництво щодо залучення людей з інвалідністю в гуманітарній сфері Guidelines: Inclusion of Persons with Disabilities in Humanitarian Action.

^{2,6} ООН, Світовий демографічний прогноз 2019 року World Population Prospects 2019.

^{3,5} Всесвітня організація охорони здоров'я, Всесвітня доповідь про інвалідність World Report on Disability.

⁴ Журнальна стаття Джона Пачанкіса та Річарда Бранстрома, "How many sexual minorities are hidden? Projecting the size of the global closet with implications for policy and public health".

⁷ Міжнародна організація з міграції, Доповідь про міграцію в світі 2020 World Migration Report 2020.

⁸ Стаття Дослідницького центру П'ю, Релігійний склад населення світу, "The Global Religious Landscape".

⁹ Керівництво Організації Об'єднаних Націй у справах меншин United Nations Guide for Minorities.

¹⁰ Верховний комісар ООН у справах біженців, Глобальні тренди: примусові переміщення у 2019 році Global Trends: Forced Displacement in 2019.

¹¹ Публікація Міжнародної робочої групи з питань корінних народів, Корінні народи світу 2020 The Indigenous World 2020.

Резюме

Вступ

Зважаючи, що на момент написання звіту² випадки ураження вірусом COVID-19 підтвердилися у щонайменше 200 країнах і територіях, питання подолання наслідків впливу пандемії на систему охорони здоров'я та економіку опинилися у фокусі ретельної уваги всього сучасного світу. Менш помітними для урядів залишаються такі наслідки для тих людей та громад, які традиційно потерпають від глибоко вкоріненої та системної дискримінації, а відтак зазнають найбільшого негативного впливу. Пандемія, безсумнівно, загострила існуючі нерівності і загрожує не лише здоров'ю, але й демократичним свободам та правам людей; причому найбільш відчуженими опиняються саме ті соціальні групи, які й у звичайних умовах недостатньо представлені в політичному житті.

Ця доповідь пропонує огляд потенційних перешкод для реалізації політичних прав певними групами громадян, що виникають внаслідок кризових явищ на кшталт COVID-19, а також рекомендації для підвищення рівня доступності та інклюзії. Зокрема ця публікація досліджує досвід жінок; людей з інвалідністю; молоді та людей похилого віку; переміщених осіб та трудових мігрантів; лесбійок, геїв, бісексуалів, трансгендерів та інших представників спільноти ЛГБТК; корінних народів та етнічних, релігійних і мовних меншин. Автори також пропонують до розгляду посилені пандемією несприятливі умови та фактори — глибоку економічну нерівність і бідність, брак освітніх можливостей і недостатню грамотність, відсутність довіри до влади та обмежений доступ — які окремо і в сукупності негативно впливають на участь в політичному житті суспільства.

Проблематика

Прийняті урядові рішення для боротьби з пандемією посилили політичну маргіналізацію певних осіб і уразливих груп. Заходи із запобігання поширенню вірусу часто передбачають фізичну та політичну ізоляцію людей та громад, які й без того зіштовхуються з бар'єрами для повноцінної політичної участі. Деякі авторитарні політичні лідери скористались пандемією як підставою для прямого обмеження прав громадян, використавши надзвичайну ситуацію для подальшого ослаблення верховенства права та демократичних інститутів.³ Спроби утисків демократичних прав непропорційно жорстко впливають на ті громади та окремих людей, які традиційно зазнають дискримінації та політичного відчуження, і грають на руку чиновникам та можновладцям.

Стаття 4 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права (МПГПП) прямо зазначає, що під час надзвичайних ситуацій держави можуть вдаватися лише до таких заходів, які «не тягнуть за собою дискримінації виключно на основі раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії або соціального походження».⁴ Проведення виборів під час пандемії — це особливий виклик для органів адміністрування виборів (ОАВ) і країни в цілому, адже вони вимагають ретельного планування, ефективного реагування на ризики та значних коректив в операційній діяльності. Під час кризи, подібної до пандемії COVID-19, активізація участі та належний захист демократичних прав уразливих соціальних груп вимагає особливої уваги та контролю з боку політиків та адміністраторів виборів, аби забезпечити цілісність демократичного процесу.

Основні висновки та рекомендації

Кращі практики в організації виборчого процесу передбачають проведення політиками та адміністраторами виборів постійних консультацій з маргіналізованими групами суспільства; і така взаємодія є критично важливою під час пандемії та за інших кризових умов, які сприяють загостренню нерівності. Безумовно, уряди та ОАВ мають докладати усіх можливих зусиль для організації максимально безпечних для здоров'я людей виборів, але будь-які епідеміологічні заходи не можуть обмежувати у політичних правах і виключати

з процесу уразливі та дискриміновані групи громадян. Необхідно також забезпечити належну поінформованість виборців, в тому числі з уразливих груп суспільства, щодо будь-яких безпекових заходів, аби кожен, хто йде на виборчу дільницю, відчував себе впевнено і був переконаним, що орган адміністрування виборами (ОАВ) зробив усе можливе для збереження здоров'я громадян під час реалізації ними гарантованого виборчого права. Ця публікація привертає увагу до проблем, пов'язаних з належним забезпеченням політичних прав для кожної з раніше згаданих соціальних груп, а також пропонує рекомендації щодо забезпечення інклюзивних виборів та інших політичних процесів в кризових умовах пандемії. Основні висновки та рекомендації адресовані ОАВ, іншим обраним або призначеним державним посадовцям, міжнародній спільноті та організаціям громадянського суспільства (ОГС), а саме:

«Ми побачили, що перед вірусною загрозою усі люди рівні, чого не можна сказати про наслідки пандемії — тут проявилися усі вразливості системи державних послуг та структурної нерівності, яка ще більше ускладнює доступ до них... Ми бачимо непропорційні негативні наслідки для певних громад, поширення мови ворожнечі, цькування вразливих груп та ризику застосування надмірно жорстких заходів безпеки, що підривають систему охорони здоров'я.»

— Антоніо Гутерреш,
Генеральний секретар ООН⁵

- Необхідно усвідомлювати та боротися з непропорційними негативними наслідками пандемії COVID-19 та інших кризових явищ для маргіналізованих соціальних груп, в тому числі в частині реалізації ними своїх політичних та виборчих прав.
- Потрібно визнавати критичну роль організацій громадянського суспільства, які представляють інтереси уразливих груп громадян, у ефективному медично-санітарному реагуванні та забезпеченні успішних виборів.
- Належить проводити консультації з представниками маргіналізованих громад та враховувати різний досвід і потреби на усіх етапах аналізу, планування та реалізації виборчих процесів з урахуванням епідеміологічних вимог.
- Необхідно вжити заходів для забезпечення усіх громадян можливостями для участі у вільному, незалежному та таємному голосуванні.
- Потрібно розробити та провести інформаційні кампанії, аби забезпечити кожного учасника виборчого процесу важливою виборчою та політичною інформацією у зрозумілих та доступних форматах.

Безперечно, пандемія створює додаткові перешкоди для політичної участі, але також і надає міцного імпульсу для розвитку стійких до кризи та більш інклюзивних суспільств, а також зростанню суспільної довіри до виборчого процесу. Отже цей документ пропонує детальний аналіз як перешкод, так і нових можливостей.

Дізнайтеся більше, ознайомившись з інформаційними матеріалами IFES, що висвітлюють різні аспекти політичних та соціальних процесів в умовах пандемії [IFES COVID-19 Briefing Series](#).⁶ Отримуйте додаткову корисну інформацію, підписавшись на розсилку «Керівництво по виживанню для демократій» від IFES (англійською мовою) [COVID-19 Survival Guide for Democracies](#).⁷

Пандемія COVID-19 висвітлила прояви існуючої нерівності щодо традиційно маргіналізованих груп суспільства. Жінки; люди з інвалідністю; молодь та люди похилого віку; внутрішньо переміщені особи (ВПО), біженці та трудові мігранти; лесбійки, геї, бісексуали, трансгендери та інші представники спільноти ЛГБТК; корінні народи та етнічні, релігійні і мовні меншини опинилися особливо вразливим під час пандемії та щодо її наслідків через економічну нерівність, обмежений доступ до медичної допомоги та дискримінацію. Усі ці негативні фактори, своєю чергою, посилюють вже існуючі бар'єри або створюють нові виклики для рівної участі у політичному житті суспільств. Більше того, якщо людина належить одночасно до кількох уразливих груп — наприклад, це можуть бути жінки корінних племен з інвалідністю, молодь з меншин або біженці з нетрадиційною сексуальною орієнтацією — вона зіштовхується з додатковими інтерсекційними бар'єрами та зазнає комплексної дискримінації.

Інклюзивність і демократія симбіотичні: уряд, який дбає про суспільство в цілому, має сприяти реальній участі в політичному та громадському житті також і усіх тих громадян, які опинилися на маргінесі. Соціально-економічний статус є питанням наскрізного впливу на залученість до політичного життя — бідні і малограмотні люди з обмеженою транспортною доступністю, або ті, хто не могли працювати дистанційно і втратили роботу через пандемію, вірогідно матимуть найменше часу або ресурсів для активної участі в політиці. Деякі виборці не можуть власним коштом придбати засоби індивідуального захисту (3ІЗ), рекомендовані для безпечної участі у виборчих заходах під час кампанії та в день голосування. Непропорційне виключення з політичного життя посилюється і зростаючим розривом у можливостях використання цифрових технологій, які для людей з маргіналізованих соціальних груп є вочевидь менш доступними. Інформація з питань охорони здоров'я в умовах пандемії та матеріали з просвіти виборців часто не видаються у доступному форматі або мовами місцевих меншин. Люди похилого віку та вимушені переселенці очікувано матимуть більш обмежений доступ до Інтернет-ресурсів. Крім того, у деяких випадках політики послуговуються стереотипами і вдаються до припущень стосовно поширення вірусу представниками певних уразливих груп, що потенційно відштовхує їх від участі у політичному житті. Наприклад, на початку пандемії COVID-19 речник уряду Індонезії сказав: «Багаті захищають бідних через створення умов для пристойного життя, а бідні захищають багатих через непоширення вірусу».⁸

Прийняті усіма державами-учасницями Організації Об'єднаних Націй Цілі сталого розвитку накладають на національні уряди зобов'язання з розбудови інклюзивних демократичних суспільств. На сьогодні введено в дію більше десяти міжнародних угод, які захищають політичні права специфічних суспільних груп. Окрім зобов'язань держави дотримуватися визначених міжнародних стандартів, питання інклюзивності політичного життя завжди перебуває у фокусі уваги та висвітлюється у звітах міжнародних та місцевих спостерігачів на виборах. Як зазначає Міжнародна фундація виборчих систем (IFES) у своїй аналітичній публікації «Вплив COVID-19 на вибори у світі», можна сподіватися на певні виклики щодо належного дотримання прав людини в сучасних умовах, коли вибори або взагалі переносяться, або проводяться з жорстким дотриманням вимог соціального дистанціювання.⁹ Країни розглядають різні варіанти для проведення виборів, безпечних для здоров'я виборців та членів виборчих комісій; а у деяких країнах навіть обговорюються законодавчі зміни, необхідні у випадку вимушеного відтермінування виборів.¹⁰ Крім національних законів, численні міжнародні стандарти вимагають від держав проведення чергових та загальних виборів. Так, виходячи з принципу недискримінації, закріпленого положеннями Статті 2 Універсальної декларації прав людини про те, що кожна особа повинна мати всі права і свободи «незалежно від раси, кольору шкірі, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового, станового або іншого становища»,¹¹ та положеннями Статті 25 МПГПП про гарантовану рівноправну участь у веденні державних справ

та у виборах,¹² у світі дедалі більше уваги надається дотриманню політичних прав представників соціально уразливих груп.

Люди, які опиняються на маргінесі через свою соціальну ідентичність, стикаються з новими і дедалі більшими викликами в умовах кризи системи охорони здоров'я. А виникнення додаткових перешкод для політичної участі може мати тривалі наслідки через неврахування різних позицій та пригноблення рівних можливостей. Цей документ:

- Пропонує огляд міжнародних механізмів для захисту політичних прав жінок; людей з інвалідністю; молоді та людей похилого віку; внутрішньо переміщених осіб (ВПО), біженців та трудових мігрантів; лесбійкок, геїв, бісексуалів, трансгендерів та інших представників спільноти ЛГБТК; корінних народів; та етнічних, релігійних і мовних меншин під час пандемії;
- Описує основні бар'єри, що заважають представникам таких уразливих груп брати участь у виборах та в політичному житті в цілому;
- Пропонує кращі практики та рекомендації для ОАВ, громадянського суспільства, законодавців, місцевих органів влади, навчальних закладів, системи виборчого правосуддя, органів безпеки та міжнародного співтовариства щодо усунення або пом'якшення таких бар'єрів; та
- Визначає можливості для системних змін, що дозволять вивести інклюзивність політичних процесів на новий рівень замість відновлення старих практик після закінчення пандемії COVID-19, а також перспективи посилення життєздатності в умовах кризи і зростання довіри до демократичних державних систем.

Основні висновки

Ми маємо унікальну можливість для проектування і розбудови більш інклюзивних та доступних суспільств.»

— Антоніо Гутерреш, Генеральний Секретар ООН
Доповідь про заходи реагування на пандемію COVID-19¹³

Відсторонення від політичних та виборчих процесів уразливих та дискримінованих груп громадян загрожує демократіям у всьому світі. Під час пандемії на кшталт COVID-19 історично обмежені у правах та ресурсах групи суспільства можуть зазнати найбільш негативних наслідків, як безпосередньо через більшу небезпеку інфікування та неналежний доступ до медичної допомоги, так і опосередковано — через побічні впливи від застосування заходів боротьби з вірусом. Ця публікація пропонує огляд тих бар'єрів, що заважають представникам маргіналізованих груп брати участь в політичному житті суспільств під час пандемії; у Додатку А представлена таблиця з переліком таких бар'єрів, а у Додатку Б коротко викладені основні висновки. Брак довіри до державних установ, яка і за нормальних умов є традиційно низькою серед маргіналізованих груп через системний досвід дискримінації та відсторонення, може лише посилюватися внаслідок впроваджуваних владою кризових заходів реагування; відтак окремі особи або певні групи людей можуть просто ігнорувати поради уряду.¹⁴

Попри усі виклики для проведення виборів в контексті пандемії COVID-19, зроблені зміни відтепер можуть покращити доступ представників уразливих груп до політичного процесу, що також можна використати для пошуку унікальних рішень і забезпечення такого доступу усім іншим. Пандемія COVID-19 призвела до справжніх суспільних зрушень у способах спілкування, планування, захисту прав, навчання та праці; але чимало інновацій, які сьогодні стали загальноновживаними, є результатом напрацювань і зусиль людей з традиційно маргіналізованих груп. Проаналізувавши отриманий досвід, можна виокремити три ключові напрямки для подальшого реформування: системні зміни, посилення життєздатності та суспільна довіра.

1. «Зробити краще, ніж було» для розширення доступу до виборчих систем

Коли громада відчуває на собі наслідки катастрофи, необхідно діяти за принципом «зробити краще, ніж було», тобто визначити ті елементи системи, які можна оновити, а не відновити, забезпечивши сталі зміни, які триватимуть і після кризи.¹⁵ В умовах пандемії COVID-19, що швидко змінюються і потребують адекватного реагування, вибори можуть і повинні забезпечувати належне дотримання загального виборчого права не лише декларативно, але й у реальному вимірі. Оскільки виборчі комісії, політичні партії, ОГС та інші учасники виборчого процесу перебувають у пошуку альтернатив для очної роботи з людьми, зацікавлені сторони можуть усунути ті прогалини, які й призвели до виникнення бар'єрів для маргіналізованих груп.

У Новій Зеландії розглядається можливість онлайн-голосування на загальних виборах у вересні 2020 року. У попередні роки такою опцією,

«Хоча меншини більше за інших потерпають від наслідків пандемії COVID, ми не повинні розглядати їх виключно як жертву. Наприклад, у нас понад двісті жінок-даліток працюють на передовій в умовах пандемії, забезпечуючи мешканців міських нетрів та приміських районів Делі продовольчими пайками та іншими послугами. Ми створили для них групу у WhatsApp, і тепер ця мережа забезпечена надійним координаційним механізмом для збирання та поширення точної і актуальної інформації.»

— Представник Національної конфедерації організацій далітів та адвазі, Індія¹⁶

в тому числі і голосуванням по телефону, могли скористатися виборці за кордоном та виборці з порушеннями зору і рухового апарату.¹⁷ Інтернет-голосування, навколо якого точаться гарячі дискусії,¹⁸ не є панацеєю; невідомі проблеми з безпекою, низькою громадською довірою та неможливістю аудиту результатів голосування навряд чи уможливають заміну традиційного голосування на електронне у найближчі роки.¹⁹ Однак інші альтернативні способи голосування, які натеper розробляються для участі у виборах людей, що мешкають у місцях з низьким рівнем доступу до державних послуг, як то переселенці, громади корінних народів, люди з інвалідністю та інші, відкривають перспективи для практичного забезпечення загального виборчого права у більш віддаленому майбутньому. Надання можливостей усім виборцям голосувати поштою може не лише упередити поширення COVID-19 на виборчих дільницях, але також залучити до голосування тих виборців, які раніше не могли взяти персональну участь у виборах, наприклад, трудових мігрантів або студентів вищих навчальних закладів, які проживають не за місцем офіційної реєстрації.

2. Посилення життєздатності в умовах наступної кризи

Залучення традиційно маргіналізованих груп суспільства відкриває нові перспективи та дає поштовх інноваційним рішенням. Вони мають реальний досвід виживання в кризових умовах завдяки винахідливості, а отже можуть багато чому навчити різних учасників виборчого процесу. Деякі маргіналізовані спільноти скористалися карантинними заходами для активної солідарної участі. Наприклад, молоді люди з ЛГБТК ділилися в Інтернеті наявними онлайн-ресурсами для підтримки психічного здоров'я.²⁰

Криза, спричинена пандемією COVID-19, призвела до можливостей активізації традиційно маргіналізованих груп. Зважаючи на особливу небезпечність вірусу COVID-19 для зазвичай старших за віком членів виборчих комісій, ОАВ можуть намагатися залучати до роботи у день голосування більш молодих людей і у такий спосіб розширювати свою базу працівників виборчих дільниць. Організації захисту прав вразливих груп суспільства можуть допомогти учасникам виборчого процесу створювати нові партнерства, що дозволять ОАВ та громадянському суспільству краще підготуватися до наступних кризових ситуацій. Наприклад, у багатьох країнах організації людей з інвалідністю стали ефективно співпрацювати з міністерствами охорони здоров'я, забезпечивши можливість створення нових партнерств між урядовими органами та іншими активними ОГС. Через співпрацю з маргіналізованими групами та вивчення їхнього життєвого досвіду урядовці можуть не лише забезпечити зростання довіри до влади, але й зробити процеси більш інклюзивними, що буде на користь усім виборцям. Забезпечення доступної участі у політичному житті кожного громадянина дозволяє побудувати більш гнучкі, а відтак і більш життєздатні системи, здатні впоратися з непередбаченими кризовими обставинами.

3. Посилення демократії через зростання довіри до виборів

Люди з традиційно маргіналізованих груп зазвичай менше вірять в те, що участь у виборах може змінити їхнє життя на краще. Представники корінних народів та інших соціально уразливих меншин можуть, наприклад, не довіряти державній владі через історичну несправедливість. Пандемія COVID-19, яка з абсолютною очевидністю продемонструвала надзвичайний розрив у доступі до державних послуг, від чого потерпають маргіналізовані особи та їхнє оточення, може дати поштовх для залучення тих, хто раніше залишався поза суспільно-важливими процесами. Що більше людей беруть участь у державних справах і що різноманітнішими будуть висловлені і почуті точки зору, то сильнішою буде демократична система.

Процес відновлення довіри можна розпочати з проведення консультацій з ОГС, в тому числі з тими, які представляють інтереси жінок, людей з інвалідністю, молоді та людей літнього віку, переселенців, спільноти ЛГБТК, корінних народів та представників етнічних, релігійних або мовних меншин, та впровадження у життя наданих ними рекомендацій. ОАВ може сприяти усуненню або пом'якшенню бар'єрів, що заважають виборцям з уразливих груп брати участь у виборчому процесі в умовах пандемії COVID-19. Забезпечення умов для реальної участі усіх і кожного не лише забезпечує цілісність виборчого процесу, але може перетворити традиційно маргіналізовані групи на частину рішення у подоланні наслідків кризи. Через усвідомлення

можливостей власної результативної участі у виборах та визнання себе активною частиною процесу з подолання кризи сприятиме відродженню довіри до держави. Визнаючи важливість голосу кожного у прийнятті суспільно-важливих рішень, демократії зможуть ефективно діяти в інтересах суспільства в цілому.

Жінки

Я працюю в системі охорони здоров'я, і зараз я на сімнадцятому місяці вагітності. Я вже й так відчуваю себе винною через потенційну небезпеку інфікувати свого чоловіка та ненароджену дитину, а тепер я дійсно маю йти на вибори і наражатися поміж людей на ще більші ризики зараження?»

— Зареєстрована виборчиня з Вісконсину, США²¹

Історично жінки завжди були недостатньо представленими на виборних посадах і значною мірою відстороненими від процесу прийняття політичних рішень.²² З точки зору медичної статистики, як стверджують певні дослідники, серед пропорційно уражених вірусом жінок та чоловіків показник летальності вищий у групі хворих чоловічої статі,²³ але в соціальній перспективі пандемія сприяє посиленню ґендерної нерівності і має більш значні негативні наслідки саме для участі жінок у виборах та політичному житті в цілому. Водночас жінки надалі виконують значну частину громадянських обов'язків у найбільш ризикованих з точки зору потенційного інфікування сферах життя, де неможливо уникнути особистих контактів на роботі.²⁴ У світовому вимірі жінок традиційно більше серед медичних працівників²⁵, а в ряді країн жінки також переважають у складі дільничних виборчих комісій.

Політичні та виборчі права жінок, які останні кілька десятиліть перебувають у фокусі уваги на глобальному рівні, були закріплені положеннями ряду міжнародних та регіональних конвенцій та договорів, у тому числі Конвенцією ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, яка чітко наголошує, що жінки мають право брати участь у виборах та у формуванні і здійсненні політики уряду, а державам належить вживати усіх відповідних заходів для забезпечення жінкам рівних з чоловіками прав і умов для участі у політичному та суспільному житті країни. Зобов'язання країн-учасниць щодо подальшої підтримки рівноправної та повної участі жінок були закріплені низкою додаткових міжнародних та регіональних документів.²⁶ Однак, попри зростаючу міжнародну підтримку та зусилля національних урядів щодо більш активної залученості жінок до політичного життя, залишаються чимало бар'єрів для реальної політичної та електоральної участі жінок, і у багатьох випадках ситуація ускладнюється системною дискримінацією за ознаками ідентичності, як то сексуальна орієнтація, інвалідність, вік, статус ВПО, соціально-економічний статус або етнічна приналежність. Пандемія COVID-19 лише загострила такі нерівності.

«Насильство щодо жінок в політичному житті — це будь-який вчинок або загроза ґендерно обумовлених насильницьких дій, що спричиняє фізичну, сексуальну, психологічну шкоду або страждання жінкам і заважає їм усвідомлювати та реалізовувати свої політичні права як у публічній, так і у приватній сферах, в тому числі обирати і бути обраними на державні посади, голосувати таємно і без примусу, вільно проводити агітацію, брати участь в об'єднаннях і зборах, а також вільно висловлювати свої думки і погляди. Джерелом подібного насильства може бути член сім'ї, громади та /або держава.»²⁷

Під час пандемії рівень насильства щодо жінок драматично зростає, що дуже негативно впливає на можливість реалізації ними своїх виборчих та інших політичних прав. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, у 2017 році, лише за кілька років до пандемії, приблизно третина жінок у світі зазнавала насильницьких дій у тій чи іншій формі від своїх інтимних партнерів.²⁸ Під час пандемії жіночі правозахисні організації, гарячі лінії допомоги жертвам домашнього насильства та державні агенції забили на сполох

через різке зростання рівня домашнього насильства.²⁹ Таке загрозливе поширення побутового насильства може і впливає безпосередньо на можливості рівноправної, вільної та безпечної участі жінок в політичному житті суспільств. Щодо ґендерного насильства у виборчому процесі, це не лише фізичні напади на

Проведена у 2018 році оцінка IFES, що вивчала ситуацію з насильством щодо жінок на виборах у Зімбабве, виявила постійно зростаючий рівень ґендерного насильства в Інтернет-просторі. Під час пандемії, коли агітаційні кампанії вимушено проводяться переважно в онлайн-форматі, слід надавати особливої уваги проявам мови ворожнечі та іншим формам віртуального насильства щодо жінок.

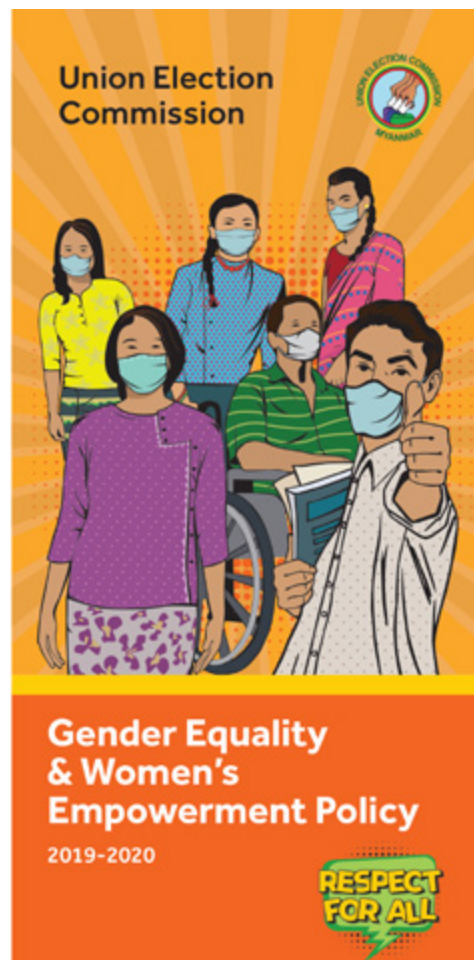
жінок-кандидаток, виборчинь, членкинь виборчих комісій та інших, але й стримування або неможливість жінок балотуватися, вільно висловлювати свої політичні переконання, якщо вони не збігаються з політичними поглядами домінантних членів сім'ї, а подекуди і заборона на участь у голосуванні.

Економічні втрати від COVID-19 матимуть прямий негативний вплив на фінансування виборчих кампаній, адже під час пандемії політичні претенденти, виборці та члени політичних партій втрачають джерела доходів та вимушено витрачають значну частину або всі свої заощадження. Навіть до початку пандемії COVID-19 панувало загальне визнання того, що економічна нерівність заважає жінкам успішно номінуватися

ся, проводити виборчі кампанії та виборювати виборні посади. Науковці також зазначали: «дедалі частіше люди погоджуються з тим, що політикою правлять гроші, але ніхто не піддає сумніву, що політикою правлять переважно чоловіки».³⁰ Під час пандемії у жінок більше, ніж у чоловіків, шансів відчувати руйнівні економічні наслідки через скорочення робочих годин або навіть вимушену відмову від роботи через зростаючий обсяг домашніх обов'язків та піклування про близьких.³¹ Таке падіння доходів може негативно вплинути на можливість жінок-кандидаток сплачувати за рекламний час та друковані площі у ЗМІ, а також за виготовлення агітаційних матеріалів. А обмеженість вільного часу не дозволить проводити кампанію «від дверей до дверей» та зустрічі з виборцями, якщо такі недорогі методи ведення агітації взагалі будуть можливими з міркувань безпеки для здоров'я.

Безумовно, потрібно зробити все можливе для захисту здоров'я виборців, кандидатів та інших учасників виборчого процесу, але рішення про відтермінування або скасування виборів може бути вигідним чинним посадовцям, більшість яких чоловіки: станом на січень 2020 року жінки становили лише четверту частину від загальної кількості членів усіх парламентів світу.³² Кількість країн, у яких були перенесені або скасовані вибори, надалі зростає.³³ Відтак і можливість покращити ґендерний баланс в новообраних законодавчих органах також відтермінується. Чинні політики залишаться при владі на довший термін, а обмежувальні заходи у проведенні кампаній зроблять їх ще складнішими для претендентів. Аби бути визнаваними і ефективними кандидатами, потрібні гроші для агітації у ЗМІ, а таких значних фінансових ресурсів у жінок, як правило, просто немає.

Оскільки виборчі кампанії, навіть незалежно від необхідності дотримуватися безпекових заходів під час пандемії, дедалі більше ведуться в Інтернет-просторі, у більшості країн виникає проблема відсутності належних регуляцій щодо недопущення ґендерного насильства та мови ворожнечі, відтак можна очікувати зростання

Брошура про ґендерну рівність із застереженнями щодо COVID-19, розроблена Союзною виборчою комісією М'янми за підтримки IFES

таких ганебних проявів на адресу активних жінок в політиці. Попри постійні заяви власників соціальних мереж про недопущення мови ворожнечі навіть до початку пандемії COVID-19, віртуальний харасмент та насильство на адресу жінок у виборчому процесі — особливо щодо тих, які зазнають інтерсекційної дискримінації — залишається загальносвітовою проблемою.³⁴ Таке віртуальне насильство та харасмент щодо жінок-кандидаток завдає шкоди не лише особисто тим, на кого воно націлене; з'являючись у публічному просторі, воно є своєрідним повідомленням для усіх інших жінок, що політика — це не для них.

Потрібно також ретельно розглянути проблему так званого «цифрового розриву» — зростаючої прірви у доступі до використання новітніх інформаційних технологій жінками та іншими соціально уразливими групами — з огляду на те, що ОАВ планують дедалі більше здійснювати процедуру реєстрації кандидатів та виборців онлайн. Необхідно заздалегідь подбати, аби жінки-кандидати та виборці пройшли відповідне навчання і мали необхідні електронні пристрої та вміння здійснювати на них операції, необхідні для виконання нещодавно впроваджених виборчих процедур.

Як детально зазначається в огляді IFES [«Захист здоров'я та вибори»](#),³⁵ процес реєстрації виборців зазвичай може передбачати присутність значної кількості людей в період активної реєстрації та вимагати особистої присутності в разі необхідності виправлення або оновлення інформації в реєстрі виборців. Незалежно від того, чи буде цей процес надалі відбуватися за особистої присутності, або буде перенесеним в онлайн, дуже важливо, аби органи адміністрування виборів ретельно перевіряли реєстраційні документи для забезпечення репрезентативної кількості жінок. На виборчих дільницях працівники мають подбати про максимально безпечні умови для голосування і врахувати гендерні фактори, притаманні кожній окремій країні. В певних культурних середовищах і в якості одного з безпекових санітарних заходів ОАВ могли б розглянути можливість облаштування поруч з доступною для виборців обох статей санітарною зоною окремого приміщення, у якому виключно жінки могли б помити і продезінфікувати руки, якщо їм незручно це робити у присутності чоловіків. Виборчі дільниці повинні бути облаштовані достатньою кількістю туалетів для персоналу; і якщо того вимагають культурні традиції, працюючі на виборчих дільницях жінки повинні мати окремий туалет з умивальником, яким вони можуть комфортно користуватися протягом робочого дня.

Зважаючи на закриття шкіл, в директивах щодо обмеження соціальних контактів мають враховуватися обов'язки по догляду за дітьми на карантині. Оскільки переважно саме жінкам доводиться піклуватися про дітей, ОАВ має повідомити, що жінки можуть прийти на виборчу дільницю разом з дітьми і проголосувати без черги, або що для дітей на дільницях будуть облаштовані спеціальні кімнати з наглядом дорослих і дотриманням усіх вимог санітарної безпеки, аби матері могли спокійно проголосувати. Жінки не мають відчувати, що вони повинні залишитися дома для догляду за дітьми, тоді як члени сім'ї чоловічої статі можуть піти на виборчу дільницю і проголосувати. У багатьох країнах на виборчих дільницях працюють переважно жінки, які піддаються найбільшому ризику бути інфікованими через необхідність особистого спілкування з виборцями у день голосування. Зважаючи на значне збільшення обов'язків щодо піклування за дітьми та іншими членами сім'ї, ОАВ може розглянути можливість облаштування дитячої кімнати з наглядом дорослих для дітей тих жінок, які працюють на виборчих дільницях. Крім того, абсолютно необхідно пересвідчитися, що засоби індивідуального захисту для працівниць на виборчих дільницях мають відповідні розміри. Додаткові рекомендації щодо належної безпечності виборчих процедур можна знайти у публікації [«Захист здоров'я та вибори»](#).³⁶ Історично медичні та захисні засоби індивідуального використання розроблялися в першу чергу на чоловічу статуру; рукавички та маски, наприклад, мають бути відповідного розміру, аби надійно захистити жінку.

Якщо ОАВ вирішить більше використовувати альтернативні методи голосування, як, наприклад, голосування поштою, такі заходи мають супроводжуватися потужною інформаційно-просвітницькою кампанією для виборців. Одним з головних завдань такої кампанії має бути роз'яснення права виборців віддавати їхні голоси у відповідності до власних політичних уподобань, без будь-якого примусу і залякування, в тому числі з боку членів їхніх сімей. Як зазначається в огляді IFES [«Забезпечення чесності виборів під час інфодемії»](#),³⁷ для

належного дотримання вимог санітарної безпеки важливо, аби для виборців усі процедури були зрозумілими і знайомими. Необхідно оцінити методи проведення та результати попередніх кампаній для жінок-виборців в культурно-соціальному контексті окремої країни. Якщо в минулому основним місцем донесення інформації до жінок були, наприклад, базари, для проведення інформаційної кампанії в умовах карантину необхідно подбати про поширення повідомлень через Інтернет, на телебаченні і радіо, текстовими повідомленнями через месенджери або поштою.

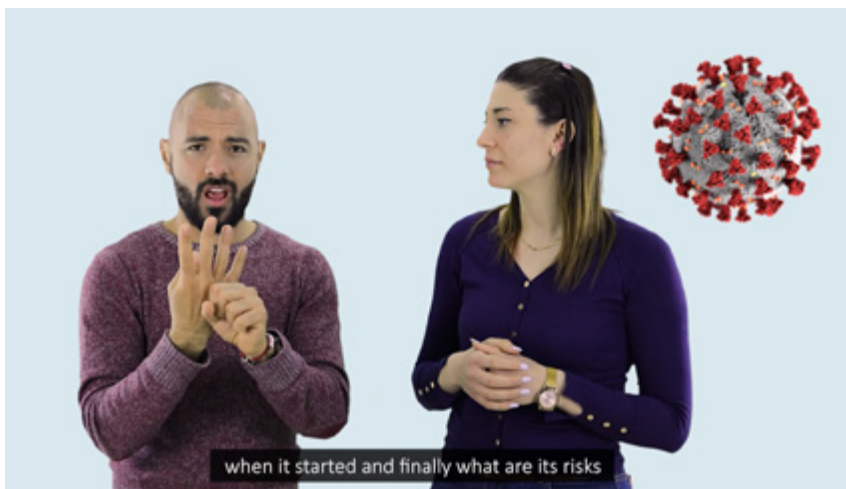
Люди з інвалідністю

“ Прагнучи рівності для всіх, минулого року я стала кандидатом від Партії жіночої рівності на відтермінованих натеper виборах до Лондонської Асамблеї. Але сьогодні, відгороджена від цілого світу в своїй оселі, намагаючись захистити себе і одночасно викладати в УКЛ з дому, стараючись підтримувати своє здоров'я без сторонньої допомоги, на яку я зазвичай розраховую, я дедалі більше переживаю про відкат так важко завойованих прав людей з інвалідністю.»

— Сарабаджая Кумар, професор Університетського коледжу Лондону (УКЛ)³⁸

Один мільярд людей з інвалідністю в усьому світі були історично відстороненими від процесу прийняття державних рішень, в тому числі і від виборів.³⁹ Пандемія COVID-19 лише висвітлила існуючі нерівності. У людей з інвалідністю може бути слабкий імунітет, вони можуть потребувати постійного догляду або жити у бідних районах з неналежним доступом до медицини.⁴⁰ Багато заходів для запобігання COVID-19 планувалися і впроваджувалися без проведення попередніх консультацій з людьми з інвалідністю, а тому можуть спричинити на них непропорційно негативний вплив. Наприклад, жінки з інвалідністю у 10 разів частіше піддаються сексуальному насильству, ніж жінки без статусу інвалідності, а умови жорсткого карантину критично підвищили ризики домашнього

На хвилі солідарної відповіді суспільства на COVID-19, в Грузії IFES виробив короткі відеоролики соціальної реклами за участі молодих жінок з різними типами інвалідності на підтримку рівного доступу до прав та залучення до політичного і громадського життя під час пандемії.

Скріншот відео, виробленого тунізьською мовою жестів для поширення інформації про COVID-19 серед глухонімих тунізьців в рамках програмної діяльності групи активістів Icharti Sawti (Мій жест — Мій голос)

насильства.⁴¹ Обмеження вільного пересування, впроваджуване урядами для запобігання поширенню COVID-19, ускладнило людям, які потребують допомоги, звичне повсякденне життя. Так, у Грузії було заборонено користуватися персональними транспортними засобами.⁴² Натеper бракує даних про вплив епідемії COVID-19 на життя людей з інвалідністю; Міжнародний Альянс з прав людей з інвалідністю

нещодавно розпочав глобальне опитування щодо можливостей реалізації ними своїх прав в часи пандемії, але питання політичної участі не є предметом такого дослідження.⁴³

Стаття 29 Конвенції ООН про права людей з інвалідністю захищає права людей з проблемами слуху та зору, а акож з інтелектуальними, фізичними та психо-соціальними порушеннями брати участь у виборах та політичному житті суспільств.⁴⁴ Положення Статті 11 Конвенції визначає зобов'язання країн вживати усіх необхідних заходів для забезпечення захисту й безпеки осіб з інвалідністю у ситуаціях ризику, зокрема в надзвичайних гуманітарних ситуаціях. Регіональні угоди, як от *Генеральний план забезпечення можливостей до 2025 року: Актуалізація прав людей з інвалідністю, прийнятий державами ASEAN*,⁴⁵ *Протокол до Африканської хартії прав людини і народів про дотримання прав людей з інвалідністю в Африці*⁴⁶ та *Міжамериканська конвенція про ліквідацію усіх форм дискримінації щодо осіб з інвалідністю*⁴⁷ — всі вони містять вказівки для держав щодо забезпечення повної участі людей з інвалідністю у житті держави, в тому числі в умовах надзвичайних ситуацій.

«У ці часи соціального дистанціювання та наказу залишатися дома, люди з інвалідністю опинилися в умовах найбільшого ризику порушення їхніх прав, застосування до них насильства та мовиворожнечі. Вимушений залишатися дома, я використовую соціальні мережі, зокрема для захисту прав молодих людей з інвалідністю.»

— Захисник прав людей з інвалідністю разом із програмою «Студенти проти насильства в усьому світі», що виконується у Бангладеш за підтримки IFES⁵¹

Попри такі міжнародні та регіональні зобов'язання держав, люди з інвалідністю — особливо якщо вони належать до іншої маргіналізованої групи, як от жінки корінних народів або вимушені переселенці — надалі зазнають дискримінації та обмежень у доступі до рівної участі в політичному житті суспільств під час пандемії. Наприклад, інформація про вірус,⁴⁸ просвітницькі матеріали для виборців та роз'яснення щодо перенесення виборів⁴⁹ зазвичай не видаються у доступних форматах — не супроводжуються сурдоперекладом, не друкуються мовою Брайля або у легкому для читання дизайні.⁵⁰

Люди з інвалідністю, особливо з низьким рівнем освіти, гостро відчують так званий «цифровий розрив». Так, у Польщі від загального числа людей з доступом до Інтернету у 18 разів більше користувачів з вищою, аніж з базовою освітою.⁵² Інвалідність і бідність часто взаємопов'язані, що посилює нерівний доступ до освіти, охорони здоров'я та інших послуг,⁵³ а відтак і створює щойно згаданий «цифровий розрив». Оскільки партії та ОАВ дедалі більше

використовують віртуальні платформи, люди з інвалідністю без доступу до Інтернету або помічних пристроїв, наприклад, для зчитування з екрану, можуть опинитися фактично відстороненими від участі у заходах в рамках виборчої кампанії, позбавленими можливості зареєструватися та отримувати інформаційно-просвітницькі матеріали для виборців. Як свідчать результати проведених у Великій Британії досліджень,⁵⁴ ті люди з інвалідністю, що користуються Інтернетом, навіть до початку епідемії COVID-19 піддавалися цькуванню та проявам мови ворожнечі. Через те, що політичні обговорення перемістилися в онлайн, люди з інвалідністю дедалі частіше потерпають від «інфодемії» COVID-19, отримуючи на свою адресу образи та висловлювання мовою ненависті.⁵⁵

Деякі люди з інвалідністю були вимушені тимчасово переїхати до своїх друзів або членів сім'ї, адже карантинні заходи унеможливили отримання необхідної допомоги в побуті.⁵⁶ Помічники, які не проживають разом з тими, за якими вони доглядають, можуть не зможти або не захотіти приїхати в період виборів через побоювання заразитися вірусом COVID-19. Окрім того, виборчі дільниці можуть бути об'єднані або перенесені з інтернатних закладів, де мешкають люди з інвалідністю, до інших приміщень, які можуть виявитися фізично недоступними або не перевіреними на фізичну доступність.

Органи адміністрування виборів можуть розглянути можливість застосування альтернативних способів голосування — голосування поштою, інтернет-голосування та голосування за довіреністю — аби уникнути скупчення людей на виборчих дільницях і стримати розповсюдження вірусу.⁵⁷ Голосування за довіреністю, коли інша особа уповноважується заповнювати виборчі бюлетені за довірителя, на думку деяких захисників прав людей з інвалідністю, підриває так важко виборене ними право жити самостійно в громаді.⁵⁸ Люди з інвалідністю мають історію довгих часів, коли хтось інший вирішував за них, як вони мають жити, і немає гарантії, що уповноважена особа заповнить бюлетень згідно волевиявленню виборця.

Для багатьох виборців з інвалідністю участь у виборах нарівні з усіма іншими громадянами є критично важливим елементом демократичного досвіду, адже у такий спосіб вони очевидно беруть участь у житті суспільства; але тут мають бути передбачені відповідні заходи для збереження цілісності виборів. Деякі ОАВ впроваджують інтернет-голосування⁵⁹ як альтернативу для залучення виборців з інвалідністю, але в таких системах існують значні проблеми з безпекою.⁶⁰ Деякі штати в США анонсували пілотне тестування програмного забезпечення для інтернет-голосування, що дозволить виборцям з інвалідністю відправити свої бюлетені, не виходячи з дому і не наражаючись на небезпеку заразитися вірусом. Однак штати Нью-Джерсі та Делавер припинили пілотні випробування з міркувань безпеки.⁶¹ Для деяких виборців з інвалідністю життєздатною альтернативою може бути голосування поштою, хоча тут залишається занепокоєння щодо можливого залякування або тиску з боку членів сім'ї; крім того, заочне голосування не є доступним для виборців із усіма типами інвалідності.⁶² Впровадження таких альтернативних методів голосування без належних консультацій та техніко-економічного обґрунтування може підірвати довіру усіх виборців, в тому числі людей з інвалідністю.⁶³

В кризових умовах урядовці та ОАВ мають подумати, як найефективніше використати наявні ресурси. Шість штатів у США, серед яких Пенсильванія та Огайо, що опинилися у центрі політичних баталій, або вже використовують, або заявили про використання коштів, які раніше були передбачені на забезпечення безпеки виборів, для боротьби з COVID-19 на рівні штатів.⁶⁴ Пандемія призвела до розриву глобальних ланцюжків поставок, що ускладнило придбання допоміжних пристроїв, які зазвичай є доступними для виборців, в тому числі збільшувальних лінз або тактильних трафаретів для бюлетенів.⁶⁵ Крім того, у ОАВ може не бути коштів для придбання ЗІЗ, дезінфекторів для рук та на інші заходи протидії розповсюдженню COVID-19.

Після такої значної події, як пандемія, під час проведення виборів слід сподіватися на широке поширення психосоціальних травм, в тому числі посттравматичних стресових розладів (ПТСР) або інших фізичних і сенсорних розладів у виборців, кандидатів, спостерігачів та членів виборчих комісій. Навіть після закінчення пандемії COVID-19 люди можуть остерігатися скупчення народу або використання пристроїв, що вимагають дотику, в тому числі машин для голосування та трафаретів для бюлетенів. Зокрема, від участі у виборах можуть відмовитися і люди з інвалідністю через побоювання вірусу та з міркувань особистої безпеки.

З метою зібрати інформацію про унікальні проблеми, що виникають у жінок з інвалідністю та молодих людей з інвалідністю в умовах пандемії COVID-19, IFES у партнерстві з Тихоокеанським Форумом провели локальне опитування електронною поштою та у Facebook для поширення результатів через регіональні мережі Тихоокеанського регіону. З'ясувалося, що майже усі респонденти використовують доступні технології, переважно смартфони та радіо, для отримання інформації про COVID-19. Дослідження також показало, що люди з інвалідністю частіше за інших спілкуються через додатки соціальних мереж. Отримані результати будуть використані для створення мережі взаємопідтримки людей з інвалідністю в Тихоокеанському регіоні та нового каналу для донесення інформації про проблеми жінок з інвалідністю та молодих людей з інвалідністю до тих, хто приймає рішення.

COVID19 створив багато нових викликів для участі молоді в політиці. Через суворі обмеження в пересуванні зникли традиційні майданчики для спілкування та фізичної участі. Охоплення аудиторії та публічність обмежується медійними платформами, які є дорогими і переважно висвітлюють діяльність більш досвідчених та відомих політичних акторів. Пандемія також дозволила владі ввести обмеження на громадські збори, що стримує певні демократичні процеси».

— Даршахта Гамагей, співзасновник «Голосу впливу», Шрі Ланка⁶⁶

На сьогодні у світі близько 1.2 мільярду молодих людей,⁶⁷ з яких майже 90% живуть у країнах так званого «глобального Півдня». ⁶⁸ Міжнародне та національні визначення терміну «молодь» досить неоднакові, але в цілому ним охоплюються діти та молодші дорослі у віці від 10 до 40 років. Громадянська активність, політична участь та роль молоді в економіці важливі в усьому світі, особливо в регіонах з високою пропорційною часткою молодих громадян. Наприклад, 70% загального населення Африки — це люди віком до 30 років.⁶⁹ Політичні права молоді підсилені багатьма міжнародними механізмами. Наприклад, МПГПП захищає політичні права молодих людей, які досягли повноліття, а Конвенція ООН про права дитини підтверджує рівні права дітей.⁷⁰ Резолюція Ради безпеки ООН № 2250 закликає країни активно залучати молодь до політичного діалогу, зокрема для запобігання радикалізації молоді.⁷¹ Однак, попри те, що консультації та включення до процесу прийняття рішень визнається зобов'язанням країн-членів, молоді люди можуть бути позбавленими можливостей обирати, бути обраними або брати участь в політичних процесах у інший спосіб.

IFES підтримує викладачів для продовження демократичних студій в режимі онлайн під час пандемії COVID-19. В Лівії IFES проводить тренінги для викладачів та адаптує курс громадянської освіти перед початком нового навчального року. В Україні IFES розпочав серію вебінарів під назвою «Неможливе можливо? Як викладати курс «Демократія: від теорії до практики» дистанційно?». ⁷² IFES залучив 70 викладачів вищих навчальних закладів з усієї України для обговорення проблем з організацією онлайн-навчання.

Хоча цей розділ присвячений громадянській та політичній участі молоді, пандемія спричинила також важливі економічні наслідки, які впливають на перспективи молодих людей. Нестабільні держави з обмеженими ресурсами для подолання пандемії є демографічно значно молодшими за усталені демократії.⁷³ Криза лише загострила проблеми зайнятості (до пандемії рівень безробіття серед молоді був у тричі вищим), погіршила доступ до освіти та зробила фінансові перспективи молодих непрогнозованими.⁷⁴ Наприклад, дев'ять з десяти молодих підприємців у країнах Тихоокеанського регіону заявляють про скорочення обсягів їхнього бізнесу через пандемію коронавірусу.⁷⁵

Перенесення виборів у всьому світі через пандемію може унікально вплинути на певних молодих виборців,⁷⁶ в тому числі в процесі реєстрації.⁷⁷ Ті молоді люди, які за віком ще не могли брати участь в оригінально призначених виборах, але досягають повноліття на день проведення перенесених виборів, мають пере-свідчитися, що вони зареєстровані для участі в голосуванні. У країнах з пасивною реєстрацією виборців нові виборці автоматично включаються у реєстр, коли стають повнолітніми. В країнах, де вимагається активна реєстрація виборців перед кожними виборами, ОАВ мають поновити процес реєстрації або ж передбачити можливість реєстрації виборців безпосередньо у день виборів, аби усі молоді люди, які щойно стали повнолітніми, могли проголосувати.

Але в часи пандемії виникають також і різні можливості для формування звички активної політичної участі на майбутнє. Деякі органи адміністрування виборів, наприклад, штату Канзас або міста Мілуокі у США,⁷⁸ активно залучають молодь для роботи на виборчих дільницях, адже наслідки захворювання на вірус у молодих людей менш критичні.⁷⁹ Що більше молодь працюватиме на виборчих дільницях, то вірогіднішою буде активна позиція та політична участь людей з молодих років і на все життя.

Це особливо доречно, зважаючи на загрозливий рівень політичної апатії молоді в багатьох країнах світу до пандемії.⁸⁰ Сьогодні серед молодих зростає невдоволення недостатніми діями урядів у відповідь на соціально-економічні загрози та наслідки пандемії, що може лише посилити потенційне небажання участі в політиці.⁸¹ Водночас пандемія дозволила молодим людям проявити свої здібності та таланти у соціальних медіа, аби сприяти змінам на краще.

У нещодавньому звіті ЮНІСЕФ зазначається, що «чимало сучасної молоді використовують онлайн-простір для розвитку своєї громадянської ідентичності та креативного декларування політичних позицій, адже в традиційному громадському просторі, на їхній погляд, бракує створених державою умов».⁸² Оскільки такий громадський простір перемістився в Інтернет, молоді люди скористалися можливостями цифрового активізму для підтримки їхніх спільнот та одне одного. Молодь залучається надалі більш активно; наприклад, у Киргизстані за підтримки IFES молоді активісти провели серію живих обговорень в Instagram, для обміну думками, як впоратися з тривогами та самотністю в період ізоляції, або які гігієнічні вимоги є обов'язковими для непоширення COVID-19. Такі ініціативи готувалися як інклюзивні, із забезпеченням сурдоперекладу та за рівної участі молодих жінок і чоловіків. У Південно-судані молодь використовує хештег #COVID19SS для відстеження дезінформації про вірус. Молодий перуанський активіст створив сервіс з реєстрацією користувачів для розсилки перевіреної інформації, а також сайт з провідними рекомендаціями для уразливих груп суспільства, як найкраще убезпечитися від вірусу.⁸³

Та навіть якщо молодь користується своїми цифровими навичками і вміннями для більш активної участі та захисту прав під час вимушеної ізоляції, на жаль, соціальні мережі можуть бути також джерелом дезінформації та мови ворожнечі. Аби стати активними громадянами світу, молоді люди потребують розвитку критичного мислення та цифрової грамотності. Тоді вони зможуть не лише боротися з кібер-булінгом та іншою недостойною поведінкою в мережі, але й створювати і розвивати власні інноваційні підходи.⁸⁴ Молоді лідери у Бангладеш вдалися до особистих акцій в підтримку закликів дотримуватися вимог індивідуальної безпеки, в тому числі

IFES у партнерстві з Ініціативою розвитку Kimpact (KDI) навчала молодих нігерійських волонтерів відстежувати випадки порушення прав людини та ґендерно-обумовленого насильства під час пандемії COVID-19 та в процесі проведення загальних виборів 2019 року. На платформі Zoom та у групі WhatsApp KDI проводила тренінги з використання контрольного списку для збирання інформації та документування таких випадків. Лідери KDI змогли використати зібрані дані для привернення уваги політиків до зростання ґендерного насильства та порушення прав людини під час пандемії, та закликали владу розслідувати задокументовані випадки.

Малюнки молодої жінки з Бангладешу, що закликають дотримуватися соціальної дистанції під час пандемії COVID-19

Молода киргизка під час участі в живому чаті в Instagram

щодо правил ретельного миття рук, а також зняли відео про те, як виявляти дезінформацію в соціальних мережах; інші виробляли листівки і шили маски для розповсюдження серед членів своїх віртуальних громад.⁸⁵

Викликає велике занепокоєння той факт, що пандемія зачепила понад 60% школярів і студентів світу через закриття на карантин навчальних закладів.⁸⁶ Відтак молодь втратила можливість формальної громадянської освіти, а це призводить до створення «пробілів» у демократичних студіях. Та попри проблеми, деякі навчальні заклади створили нові можливості для участі через організацію дистанційного навчання. Міністерство

освіти Молдови, за підтримки Ради Європи, провело ряд консультацій з 150 студентами та 80 викладачами курсу громадянської освіти для оцінки можливостей створення адаптованої навчальної програми.⁸⁷ Важливо, що при розробці нових програм були враховані рекомендації та зауваження як студентів, так і викладачів. Подібні інноваційні заходи вкрай потрібні для надолуження знань щодо демократичної участі.

Люди похилого віку

Все моє життя я ходив на вибори, тож сподіваюся так зробити і цього тижня, але мені боляно виходити з дому в наші дні. Кількість хворих на вірус знижується, але рівень смертності серед пацієнтів похилого віку дає підстави для тривоги, тому я не впевнений, що варто ризикувати.»

— Лі Йонг-джу, 79-річний виборець з Південної Кореї⁸⁸

За даними *Світових демографічних перспектив ООН: огляд 2019 року*, у 2050 році 16% жителів планети будуть старшими за 65 років, а кількість людей, старших за 80 років, збільшиться втричі.⁸⁹ Переважно літні люди не згадуються окремо у міжнародних договорах з прав людини, хоча Стаття 5 Мадридського міжнародного плану дій з проблем старіння зазначає, що громадянам похилого віку має бути забезпечений рівний доступ до участі в політичному житті. Однак цей план не накладає на держави зобов'язання і не передбачає санкцій за недотримання, як міжнародні угоди. Тому правозахисники наполягають на прийнятті Конвенції ООН про права літніх людей.⁹⁰

Літня жінка опускає в скриньку бюлетень на парламентських виборах 2019 року в Україні

Люди похилого віку, особливо мешканці регіонів із слабкою системою охорони здоров'я, зазвичай опікуються наглядом за дітьми, причому традиційно такі обов'язки покладаються на старших жінок.⁹¹ Люди,

старші за 60 років, частіше помирають від вірусної хвороби;⁹² крім того, в період пандемії зростає рівень насильства щодо літніх людей.⁹³ Старші люди можуть жити в спеціалізованих будинках для людей похилого віку та інших подібних закладах, де вірус поширюється швидше, а тому і карантинні заходи є жорсткішими. У багатьох країнах зазвичай надається можливість голосування за місцем проживання, в тому числі в спеціалізованих інтернатах, в будинках по догляду за літніми людьми та у лікарнях, де тимчасово перебувають на лікуванні виборці. Але за чинних умов залишається незрозумілим, чи може бути організованим голосування поза межами виборчих дільниць. Під час проведення виборів у Південній Кореї у квітні цього року, літні люди могли проголосувати дома або в лікарні,⁹⁴ де були облаштовані кабінети для голосування у спеціально відведених ізольованих місцях.⁹⁵ У Сербії, де парламентські вибори свого часу через пандемію були перенесені на червень 2020 року, літні виборці та люди з інвалідністю також могли проголосувати на дому. Щодо

«COVID-19 проявив світову природу ейджизму та системного і постійного нехтування правами людей похилого віку. Ці проблеми не мають регіонального або національного визначення — вони є універсальними, а сьогодні ще й гострими, як ніколи.»

— Світовий Альянс захисту прав літніх людей⁹⁶

виборів, які відбуватимуться у світі у найближчому майбутньому, усі залучені до реалізації голосування поза межами виборчих дільниць мають бути проінструкованими про жорсткі вимоги щодо використання засобів індивідуального захисту. Нехтування такими правилами створює особливо високу потенційну небезпеку для тих реалізаторів голосування на дому, які вступають у безпосередній контакт з виборцями із груп підвищеного ризику або з хворими на COVID-19.

У деяких країнах більшість працівників на виборчих дільницях є старшими за 60 років.⁹⁷ А деякі ОАВ, навпаки, вдалися до найбільш ейджистського підходу і заборонили людям, що досягли певного віку, бути членами виборчих комісій. Кращою альтернативою буде надати інформаційні матеріали про можливі ризики і заходи для їх запобігання та дозволити працівникам виборчих дільниць, незалежно від віку, самостійно приймати рішення щодо роботи у день виборів. Союзна виборча комісія (СВК) у М'янмі, наприклад, провела консультації з Міністерством охорони здоров'я і спорту для отримання рекомендацій щодо впровадження необхідних заходів безпеки під час реєстрації виборців, у період проведення виборчої кампанії та у день голосування, які були включеними до програми навчання та у просвітницькі матеріали для виборців. СВК також розглянула можливості для виборців старшого віку, виборців з інвалідністю та виборців, які перебувають у лікувальних закладах, проголосувати заздалегідь для уникнення зайвого ризику від очікування у чергах на виборчих дільницях та для зменшення скупчення людей у день виборів.

Дедалі більше політична діяльність переводиться в онлайн-формат для попередження потенціального поширення вірусу COVID-19. Старші люди менше користуються Інтернетом і не завжди можуть зорієнтуватися у світі соціальних мереж, через які розповсюджуються просвітницькі та інформаційні матеріали для виборців.⁹⁸ Окрім того, як показали результати нещодавніх досліджень, літні люди в мережах частіше діляться фейковими політичними новинами всередині так званих «бульбашок» — у обмеженому віртуальному колі спілкування переважно з однопідприємцями. Аби забезпечити участь старших людей у політичному житті, необхідно завжди консультуватися з ними для вироблення альтернативних процедур голосування, каналів розповсюдження інформаційно-просвітницьких матеріалів для виборців та інших формальних і неформальних дій.

«Нам потрібно розширити співпрацю з громадянським суспільством та іншими, а також проводити консультації з людьми літнього віку для використання їхніх знань і задля забезпечення максимально можливої участі у виробленні політичних рішень, які безпосередньо впливають на їхнє життя.»

— Аналітична записка ООН: Вплив COVID-19 на людей похилого віку⁹⁹

Внутрішньо переміщені особи, біженці та трудові мігранти

У ці непрості часи, ... реальна участь ВПО у виробленні тих рішень, які впливають на їхнє життя, доречна, які ніколи.»

— Робоча група ООН з глобального захисту, квітень 2020 року¹⁰⁰

Переселенці, в тому числі ВПО, біженці та робочі мігранти особливо відчують негативні наслідки пандемії COVID-19 і ризикують бути відстороненими від участі у виробленні рішень, які безпосередньо впливають на їхнє життя. За даними Міжнародної організації з міграції, на сьогодні у світі налічується понад 272 мільйони мігрантів (приблизно 3,5% населення планети), з яких 86,1% відсотка мають виборчий вік.¹⁰¹ Станом на 2018 рік у глобальному вимірі було приблизно 25.9 мільйонів біженців.¹⁰² Кількість вимушених переселенців постійно зростає через збройні конфлікти та кліматичні зміни; лише у 2019 році у 145 країнах світу сукупно 33,4 мільйони людей набули статусу ВПО.¹⁰³ Різні міжнародні угоди вимагають від країн захищати права таких груп. Наприклад МПГПП та Керівні принципи щодо внутрішньо переміщених осіб, затверджені Всесвітнім самітом ООН 2005 року, гарантують дотримання політичних прав ВПО, в тому числі «право голосу та участі в державних і громадських справах, а також право на доступ до засобів, необхідних реалізації такого права».¹⁰⁴ Глобальний договір про безпечну, впорядковану та регулярну міграцію 2018 року заохочує можливу участь мігрантів у національних виборах тих країн, громадянами яких вони є.¹⁰⁵ Міжнародна конвенція про захист прав усіх трудових мігрантів та членів їх сімей 1990 року захищає право особи голосувати та бути обраним у країні походження.

Попри такий міжнародний захист, існують чимало бар'єрів для політичної участі переселенців та мігрантів, а пандемія лише загострила і без того болючі проблеми. Переселенці, які мешкають у скрутних житлових умовах з неналежним доступом до медицини та фінансових ресурсів, мають додатковий ризик зараження вірусом COVID-19.¹⁰⁶ Більше того, викликані пандемією страхи та суспільна напруга призвели до зростання рівнів дискримінації та цькування переселенців.¹⁰⁷ Державна політика в часи пандемії також має цілий ряд як передбачуваних, так і побіжних негативних наслідків для мігрантів.¹⁰⁸ А економічний ефект від введення карантинних заходів через COVID-19 також може надзвичайно загрозливо відбитися на становищі мігрантів, в тому числі на стані здоров'я, рівні доходів та соціальному статусі, що врешті-решт також обмежує їхні можливості для участі в політичному житті суспільства. Політична участь цих груп є критичною для запобігання маргіналізації, сприяння примиренню та підсилення відповідальності і підзвітності урядів щодо розв'язання проблем ВПО. Наприклад, забезпечення виборчих прав ВПО на територіях попереднього або чинного проживання є ключовим компонентом для тривалого врегулювання проблем цієї уразливої групи суспільства.

Міжнародні та внутрішні трудові мігранти, які могли б поїхати додому для участі в голосуванні, очевидно не можуть цього зробити через заборону пересування, відтак вони опиняються в умовах підвищеного ризику зараження вірусом COVID-19 і водночас відстороненими від участі у виборах. Наприклад, у Сінгапурі

Мігранти в Індії стоять у черзі для повернення додому через пандемію COVID-19. Функціонування громадського транспорту значно скоротилося для запобігання поширенню вірусної інфекції, тож багато хто з мігрантів не можуть дістатися рідного дому

працівники з Бангладеш та Індії були змушені залишатися фактично зачиненими у перенаселених гуртожитках під час карантину, впровадженого для запобігання поширенню COVID-19. Однак, в результаті таких заходів вірус швидко поширився саме у спільноті мігрантів.¹⁰⁹ В Індії уряд сповістив про впровадження жорсткого карантину з вимогами не виходити з дому лише за чотири години до його початку, що разом із скороченням громадських перевезень призвело до масштабної міграційної кризи, коли мільйони трудових мігрантів виявилися фактично ізольованими за тисячі кілометрів від своїх домівок.¹¹⁰ Зважаючи, що значна частина мігрантів в Індії належать до маргіналізованих каст, як даліти, або «недоторкані», вони зазнали ще більшої дискримінації. Для мігрантів поняття «соціального дистанціювання» може також означати довічну дискримінацію та насильство щодо представників певних каст. Хоча незрозуміло, як ця ситуація вплине на політичні права мігрантів у довгостроковій перспективі, очевидно, що така неналежна увага до гострих проблем стане фактором поляризації на майбутніх виборах та пріоритетним завданням в діяльності громадянського суспільства.

Логістичне забезпечення участі ВПО у виборах завжди було непростим завданням, а спричинена пандемією криза перетворила його на надзвичайно складний виклик. Участь у виборах може висвітлити важливі для переселенців питання. Існує високий ризик позбавлення соціально вразливих груп участі в голосуванні та відсторонення від процесу прийняття рішень, в тому числі щодо протидії та подолання наслідків пандемії COVID-19. Політика і вибори є важливими форумами для консультацій з переселенцями щодо тих проблем, з якими вони зіштовхуються під час пандемії, та для пошуку шляхів їх вирішення. Однак ВПО відчують значні перепони для політичної участі, адже у багатьох випадках вони були змушені покинути свої домівки поспіхом. Навіть до пандемії COVID-19, ВПО могли опинитися без документів, необхідних для реєстрації виборців та участі в голосуванні. Як результат, у ОАВ може не бути оновлених даних про місце фактичного проживання переселенців та мігрантів.¹¹² Через жорсткі карантинні заходи ВПО могли опинитися ще більш обмеженими в пересуванні, перебуваючи далеко від дому. Значний ризик зараження вірусом COVID-19, дискримінація та потенційно породжуване нею насильство можуть зробити їхню участь у виборах в якості виборця або кандидата ще більш складною, або навіть небезпечною.

В Україні ЦВК за підтримки IFES виробила нові процедури для розширення кола тих виборців, які можуть зареєструватися онлайн під час пандемії COVID-19. Раніше виборці могли голосувати на місцевих виборах лише за місцем офіційної реєстрації. Та через те, що значна частина ВПО не можуть цього зробити на невідконтрольних Україні територіях або ж через обмеження у пересуванні громадським транспортом, прийнятий у червні 2020 року закон відтепер надає можливість 1.2 мільйонам українських переселенців голосувати за місцем їхнього фактичного проживання.¹¹¹

ОАВ можуть вдатися до певних заходів для посилення участі переселенців, наприклад, внести зміни до виборчого законодавства, надавши змогу переміщеним особам голосувати за кандидатів або на своїх колишніх округах, або за місцем фактичного проживання. Для протидії потенційній дискримінації ВПО організатори виборів можуть підготувати належним чином громадську думку, аби громади були готовими прийняти мігрантів. У Вірменії для запобігання дискримінації спільнот мігрантів ООН організувала кампанію «Відверта розмова», використавши методику розповіді різних особистих історій, яка раніше була розробленою і успішно використаною для кампанії проти дискримінації людей з ВІЛ/СНІД.¹¹³ Крім того, надзвичайно важливо, аби вся інформація була доступна мовами, якими розмовляють переселенці. ОАВ може також розглянути інші необхідні заходи в підготовці до голосування, в тому числі заочне голосування та облаштування додаткових виборчих дільниць, аби забезпечити можливість усім громадянам з правом голосу взяти участь в голосуванні. Також можуть знадобитися додаткові заходи безпеки, адже можливі прояви агресії та насильства щодо переселенців. Наприклад, у Лівані через поширення вірусу у деяких громадах у березні подвоїлися випадки нападів на жінок і дівчат-біженок.¹¹⁴ Переселенки мають бути попередженими про такі небезпеки і відігравати активну роль у поширенні критичної інформації щодо запобігання насильству у своїх спільнотах.¹¹⁵

Спільнота ЛГБТК

[Один релігійний лідер] сказав, що COVID-19 став покаранням за одностатеві шлюби, що лише зміцнило гомофобні настрої серед людей. Це ще раз доводить важливість і необхідність протидіяти пропаганді, спрямованій проти спільноти ЛГБТ.»

— Захисник прав ЛГБТ, Україна¹¹⁶

Задokumentовані правозахисними організаціями випадки в усьому світі доводять, що пандемія спричиняє руйнівні наслідки для ЛГБТК-спільноти¹¹⁷, яка вже зіштовхується з надзвичайною стигматизацією, насильством, економічною нерівністю та обмеженням або взагалі відсутнім доступом до правосуддя в багатьох країнах світу.¹¹⁸ Договірні органи ООН підтверджують, що дискримінація за ознакою сексуальної орієнтації заборонена міжнародними договорами у сфері захисту прав людини, такими як Універсальна декларація прав людини.¹¹⁹ Та попри це, у світі дуже мало політиків або обраних державних посадовців, які не приховують свою нетрадиційну сексуальну орієнтацію, а громадянська активність ЛГБТК-спільноти — як то громадські кампанії або Прайд-марші гідності — у багатьох країнах піддаються фізичним та вербальним нападам. Пандемія COVID-19 висвітила проблеми насильства щодо ЛГБТК-спільноти, збільшила масштаби дезінформації та ізолювала людей від участі в суспільному та політичному житті.

Через пандемію громадське та політичне життя активно перемістилося в онлайн-простір. І хоча це надає певні можливості — наприклад, для спілкування між членами ЛГБТК-спільноти в період жорсткого карантину — деякі активісти захисту прав ЛГБТК зазначають зростаючу хвилю дезінформації про членів спільноти в контексті кризи COVID-19.¹²⁰ Поширення такої дезінформації та мови ворожнечі загрожує не лише окремим членам ЛГБТ-спільноти, воно спотворює результати виборів на користь тих політиків, які активно виступають проти ЛГБТ-спільноти, що в результаті призводить до формування та збереження політики остракізму та обмежувальних законів новообраними законодавцями.

У країнах, де ЛГБТК є мішенню для переслідування, а одностатеві стосунки криміналізуються, люди із спільноти ЛГБТК з симптомами COVID-19 можуть неохоче звертатися по медичну допомогу або взагалі приховувати свій незадовільний стан здоров'я через страх насильства чи арешту.¹²¹ Це призвело до ще більшої соціальної ізоляції тих, хто заразився вірусом або не може отримати медичну допомогу через стигматизацію. Весь цей час вони можуть також бути позбавленими важливої політичної або виборчої інформації, якщо їй бракує на онлайн-ресурсах, або якщо вони не мають доступу до цифрових технологій. Члени спільноти ЛГБТК також набагато частіше за інших живуть у бідності, а під час пандемії економічна нерівність, вірогідно, дедалі зростатиме.¹²² Як обговорювалося раніше у розділі про жінок, економічна нерівність суттєво впливає не лише на здатність висуватися кандидатом особисто, але й на здатність підтримувати тих кандидатів, які вірогідно представляють інтереси спільноти, що також може призвести до скорочення фінансування виборчих кампаній тих політиків, які ставлять на порядок денний захист прав ЛГБТК.

IFES підтримував організації, які відстоюють права української спільноти ЛГБТК, спонукаючи збільшити під час пандемії COVID-19 активність онлайн і використовувати цифрові формати для онлайн-консультацій з політичних та виборчих прав, поширення серед політичних акторів результатів досліджень про політичну участь спільноти ЛГБТК та її прибічників, а також для підвищення поінформованості суспільства в цілому.

На виборчих дільницях ті особи, які відкрито проявляють свою нетрадиційну сексуальну орієнтацію або гендерну автентичність, можуть зазнавати цькування, залякувань та насильства, особливо у світлі дезінформації про COVID-19 або зростання мови ворожнечі, коли членів спільноти ЛГБТК безпідставно звинувачують у поширенні вірусу. Подібні огульні обвинувачення у поширенні вірусу ЛГБТ-людьми були зафіксовані в Гані,

Гайані, Кенії, Ліберії, Росії, Уганді, Україні, США та Зімбабве.¹²³ З огляду на вимоги соціального дистанціювання, особливо важливо ознайомити співробітників служби безпеки та працівників системи з вирішення виборчих спорів з правом членів спільноти ЛГБТК на участь у виборах, а також опрацювати стратегії адекватного захисту таких виборців на дільниці у разі проявів насильства або цькування. Незалежно від пандемії, загрози та насильство щодо ЛГБТК-людей на виборах та в політиці повинні мати наслідком притягнення до кримінальної відповідальності.

Корінні народи

Ми бачимо, що пандемія COVID-19 оголила нерівності, які завжди відчувалися на індіанських землях. Наш народ заслуговує бути побаченим і почутим; наші люди варті поваги, а віддані ними голоси на виборах мають бути належним чином враховані.»

— Пеггі Фланаган, віце-губернатор штату Міннесота, громадянин індіанської резервації Біла Земля¹²⁴

Права та інтереси корінних народів, які становлять приблизно 5% світового населення,¹²⁵ часто нехтувались або активно підривалися структурами державного управління, у яких вони не мали представництва. Декларація ООН про права корінних народів захищає колективні права корінних народів як на участь у політичному житті держави, так і на збереження та зміцнення своїх особливих інститутів управління (Стаття 5).¹²⁶ Конвенція Міжнародної організації праці № 169, яка визнається міжнародним договором, закликає держави-підписанти забезпечити доступ корінних народів до «прийняття рішень у виборних органах» та вироблення політики, яка впливає на їхнє життя.¹²⁷ Та попри декларацію таких прав у ряді міжнародних угод, корінні народи надалі залишаються надзвичайно дискримінованими та маргіналізованими внаслідок прийняття політичних рішень, які негативно впливають на їхнє становище. В результаті представники корінних народів у багатьох країнах можуть відчувати глибоку недовіру до національних урядів.

Часто корінні народи можуть значно різнитися між собою культурою і мовою навіть в межах однієї країни. Наприклад, у Гватемалі більше половини людей від загальних 2.2 мільйонів населення визнають себе представниками різних корінних племен, які розмовляють двадцятьма однією ідентичною мовою.¹²⁸ Інформація про пандемію, яка також містить ключові повідомлення про безпеку виборців, може виявитися недоступною мовами корінних народів. Ця проблема загострюється також і вживанням не зовсім зрозумілих для громад аборигенів технічних термінів, коли мова йдеться про вибори або кризу. Не отримуючи політичної інформації доступною для них мовою, люди в таких громадах виявляють необізнаністю не лише про час, місце та порядок проведення виборів, але й про виборчі політичні платформи та погляди кандидатів.

«Уявіть собі неписьменних людей, які просто не знають значення терміну «соціальна дистанція», або що таке «дезінфектор», на згадуючи вже про COVID-19 та наслідки вірусу... Це пряме порушення права на доступну інформацію рідною мовою.»

— Пратіма Гурунд, Національна асоціація жінок з інвалідністю, представниць корінних народів Непалу¹²⁹

Пандемія COVID-19 зачіпає громади аборигенів набагато сильніше, ніж інших людей.¹³⁰ Станом на червень 2020 року серед 173,000 загальної кількості людей народу навахо було зафіксовано 6,500 випадків ураження COVID-19, з них 300 — з летальними наслідками.¹³¹ Деякі корінні народи застосовують власні методи для недопущення поширення вірусу, як, наприклад, так званий «бесесандінгон» в Індонезії — карантин, під час якого члени групи, які повертаються до села з «великого світу», мають побудувати хижку у віддаленому від

усіх інших місці і жити там щонайменше тиждень.¹³² А у Бразилії COVID-19 є прямою загрозою виживанню ста трьом групам аборигенів в Амазонії, які просто не мають ресурсів для боротьби з хворобою. Бразильський уряд скоротив фінансування державних агентств, відповідальних за захист прав корінних народів, і був обвинувачений у сприянні захопленню земель аборигенів сторонніми людьми.¹³³

Пандемія COVID-19 також значно посилила перепони для реальної участі в політичному житті, особливо у виборах. Саме вибори є унікальною можливістю висловити своє ставлення до політики та державних дій, в тому числі щодо впроваджуваних заходів у відповідь на пандемію COVID-19; але урядам, можливо, доведеться переконувати представників корінних народів в тому, що участь в голосуванні або балотування на виборні посади посилять їхнє залучення до вироблення політичних рішень, а відтак принесе реальну користь їхнім громадам. Історичне ставлення корінних народів до голосування і виборів часто є досить негативним, отже зусилля уряду, спрямовані на більшу залученість аборигенів до політичного життя, мають враховувати таку історію.

Чоловік з колумбійського племені уїтото пливе на весельному човні по річці Такані під час пандемії коронавірусу. Аборигенам часто доводиться долати довгий шлях до найближчої виборчої дільниці

Впровадження загального виборчого права для поширення політичних прав на представників корінних народів, що відбулося за часів першого болівійського президента — представника корінних народів,¹³⁴ та інших прав і можливостей, в тому числі для обрання індіанських кандидатів у США,¹³⁵ можуть мати довготривалі позитивні наслідки для залучення корінних народів до політики. Водночас національні уряди повинні поважати право корінних народів на самовизначення та їхнє право, *якщо вони цього бажають*, на повну участь у політичному, економічному, соціальному та культурному житті держави. Саме право вибору тут є важливим, адже по всьому світу корінні народи боролися за визнання їхньої ідентичності як самобутніх народів із власним способом життя та соціальними, культурними і політичними системами. Заклики уряду до активної участі в по-

літичному житті та виробленні політики держави на протидію COVID-19, якщо вони не поважають право корінних народів зробити вибір на користь або проти таких ініціатив, можуть не знайти підтримки зацікавлених сторін, які вбачатимуть в подібних діях продовження політики асиміляції.

Представники корінних народів можуть жити у віддалених районах, які не обслуговуються поштою та урядовими агентствами. Навіть отримання офіційного посвідчення особи для них може виявитися нездоланною перепорою, якщо вони не мають свідоцтва про народження або інших документів через надмірну віддаленість офісів реєстрації або через історичну недовіру до уряду. В Австралії дослідники з'ясували, що до 18% дітей аборигенів або островитян Торресового проливу не мають свідоцтва про народження.¹³⁶ Це може бути серйозною перепорою для реєстрації на виборах, особливо коли державні офіси зачинені або працюють за скороченим графіком через пандемію. Як зазначалося в одному із звітів про бар'єри для участі представників корінних народів у виборах в США: «Серед тих, хто вже зареєструвався на виборах, 10% заявили, що їм було важко дістатися місця реєстрації. Серед тих, хто ще не зареєструвався, аж 34% сказали, що їм буде непросто приїхати до місця реєстрації... Але значні відстані також зазначалися респондентами і як причина, через яку вони не беруть участі в голосуванні».¹³⁷ Віддаленість виборчих дільниць від місця проживання корінних громад також збільшує ризик поширення COVID-19 у таких громадах, але в межах їхніх земель виборчі дільниці можуть просто не відкритися. Як описує Ахтца Доун Чавес, мешканець Кева-Пуебло: «Деякі

громади просили організувати місця для дострокового голосування, але за законом жоден зареєстрований виборець не зможе там проголосувати [поза резервацією]. Вони є суверенними народами. Якщо вони закривають свої кордони, вони просто відгороджуються [від зовнішнього світу]. Тож зараз ми намагаємося з'ясувати, де можуть проголосувати члени цих громад».¹³⁸

В часи пандемії COVID-19, вірогідно, більша кількість виборців скористується можливістю проголосувати поштою, аби не йти на виборчу дільницю і не піддавати себе ризику зараження. Багато які ОАВ розглядають впровадження альтернативних методів голосування, в тому числі поштою або онлайн. Для корінних народів, які живуть у найбільш віддалених і малонаселених місцях, часто важко дістатися не лише виборчої дільниці для очного голосування, але й поштового відділення; і багато хто з них просто не мають звичайної поштової адреси.¹³⁹ Саме тому голосування поштою — не кращий метод для дотримання виборчих прав корінних народів. У США була призупинена вимога закону щодо персональної відправки заповненого виборчого бюлетеню поштою, аби гарантувати, що індіанські виборці в штаті Монтана зможуть скористатися послугами посередницьких організацій для доставки їхніх бюлетенів.¹⁴⁰ Нема єдиного підходу і рішення, як гарантувати виборцям з корінних народів участь у голосуванні; тому ОАВ мають радитися з представниками таких громад про те, які можливості персонального або альтернативного голосування, або комбінації різних методів, можна застосувати, аби збільшити їхні шанси на участь у виборах.

Етнічні, релігійні та мовні

Повідомлення про насильство, дискримінацію та відсторонення за ознаками раси, етнічної приналежності, національного походження та віросповідання малюють безрадісну картину сучасного світу... Звіти також викривають сенси та глибину вкоріненість структурного расизму — у будь-якій частині світу расові, етнічні та національні меншості найбільше потерпають від пандемії.»

— Е. Тендай Ахіуме, спеціальний доповідач ООН з питань сучасних форм расизму, расової дискримінації, ксенофобії та пов'язаної з ними нетерпимості¹⁴¹

Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації гарантує право кожного, незалежно від раси, кольору шкіри, національного чи етнічного походження, брати участь у виборах.¹⁴² Декларація ООН про права осіб, що належать до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин, зазначає, що «заохочення та захист прав осіб, що належать до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин, сприяють політичній та соціальній стабільності держав, в яких вони проживають».¹⁴³ Та попри ці міжнародні зобов'язання, у більшості країн, за деякими виключеннями, етнічні, релігійні та мовні меншини є більш вразливими, біднішими та мають обмежений доступ до освіти та системи охорони здоров'я порівняно з більшістю населення.¹⁴⁴ Структурна, системна та полігенераційна дискримінація, яка часто виникає з уявлення про перебування меншин поза «мейнстрімом», роблять їх більш вразливими до COVID-19.¹⁴⁵ Структурна дискримінація призвела до браку економічних та освітніх можливостей, неналежного доступу до медицини та до виконання робіт, які ставлять їх на першу лінію уразливості вірусом. Навіть у таких багатих країнах, як США, зібрані дані доводять, що расові та етнічні меншини набагато більше хворіють і помирають від COVID-19.¹⁴⁶ У багатьох країнах ситуація погіршується ще й тим, що внаслідок закриття релігійних установ на карантин члени релігійних меншин втрачають своє особливе коло спілкування і підтримки, що спирається на єдине вірування.

У М'янмі IFES та місцеві партнери розробили комікси: один про боротьбу з дезінформацією та мовою ворожнечі, а інший — про всеосяжну політичну участь. Вони були видані трьома мовами, в тому числі двома мовами етнічних меншин — качін та йайн — і шрифтом Брайля. Партнери IFES зараз розповсюджують у своїх цільових громадах ці інформаційні просвітницькі матеріали, а також брошури Міністерства охорони здоров'я про вірус, необхідність носіння одноразових масок та вживання засобів для дезінфекції рук.

Генеральний секретар ООР Антоніо Гутерреш сказав, що «пандемія надалі піднімає цунамі ненависті та ксенофобії, пошуку без вини винуватих та нагнітання паніки».¹⁴⁷ Він закликав держави «посилювати суспільний імунітет до вірусу ненависті». Як більш докладно обговорювалося в публікації [«Забезпечення чесності виборів під час інфекції»](#), в умовах пандемії, наприклад, у всьому світі зросла кількість нападів на громадян країн Азії та людей азіатського походження.¹⁴⁸

У країнах, де політичні лідери керуються принципом «розділай і володарюй», вдаючись до дискримінаційних закликів та мови ворожнечі, меншини опиняються у ще вужчому колі небезпеки, адже саме їх визнають винними

за поширення вірусу. Мусульмани, євреї, індуси, християни, китайці, східноазіатці та безліч інших груп були призначені цапами-відбувайлами за поширення хвороби в тих країнах, де вони є меншинами.¹⁴⁹ В ряді європейських країн до ромів застосовуються драконівські вимоги самоізоляції та надмірний нагляд поліції. У Болгарії та Словаччині в громадах ромів чергувало більше військових і поліцейських, аніж медиків.¹⁵⁰ В Італії, Іспанії та Румунії деякі політичні партії через соціальні мережі поширюють дезінформацію, що начебто роми винні у поширенні вірусу.¹⁵¹ Кампанії з дезінформації та мови ворожнечі, що обвинувачують певні громади у поширенні захворювання, загрожують фізичній та психічній безпеці членів таких громад і можуть також негативно впливати на участь у виборах та політичному житті суспільства в цілому. Дезінформаційні кампанії ще більше поглиблюють відчуження та самотримання «інакшості», а відтак і посилення внутрішнього переконання людей у нездатності представляти або очолювати свої більш широкі спільноти.

Мовна інклюзивність, яка давно визнана вирішальною в галузі охорони здоров'я, також є ключовим фактором для ефективної кризової комунікації та політичної активності. Проведення виборчих кампаній та політична діяльність у районах компактного проживання меншин може проводитися без належного дотримання правил охорони здоров'я та безпеки через відсутність інформації мовами меншин та / або доступу до достатніх ресурсів для придбання ЗІЗ. Відсутність інформації про COVID-19 мовами менших відзначалася у звітах правозахисників у всьому світі, зокрема в Непалі, Індії та Папуа Новій Гвінеї.¹⁵² У Болівії IFES надав підтримку ОАВ для вироблення напередодні виборів у 2020 році серії з двадцяти одного навчального та просвітницького анімаційного відео з роз'ясненням правил голосування іспанською мовою із сурдоперекладом та трьома мовами корінних народів: кешуа, аймара та гурані. Крім того, IFES працює разом з ОАВ над перекладом загальнодоступних виборчих інструкцій мовами кешуа, аймара, гурані, такана, тсімане та бесіро. У Грузії IFES працює з представниками місцевих етнічних громад азербайджанців, кістів та вірменів над виробленням соціальної реклами для поширення через загальнонаціональних мовників з метою привернути увагу до нерівності, що її зазнають такі громади під час пандемії, а також підтримує ініціативу «Грузія єдина» перед виборами, що відбудуться у жовтні 2020 року.

Рекомендації

Пандемія COVID-19 створила додаткові бар'єри для інклюзивної участі в політичних процесах, але водночас і надала нові можливості для оновлення та покращення системи, створення більш життєздатних інституцій та посилення довіри до виборів. Виходячи з цих трьох принципів, були вироблені рекомендації для органів адміністрування виборів, законодавців, громадянського суспільства та інших учасників виборчого процесу, що представлені в цій таблиці.

Рекомендації	Суб'єкти
Законодавча база	
1. Консультуючись з представниками маргіналізованих громад, розгляньте можливість запровадження тимчасових спеціальних заходів та заходів позитивної дискримінації — наприклад, збільшення фінансування на ведення виборчих кампаній та збільшення кількості кандидатів від таких груп у партійних виборчих списках — для покращення представництва у виборних та урядових органах влади, ОАВ та у виборчих комісіях нижчих рівнів. Якщо ОАВ має відповідні повноваження, доцільно закріпити обов'язковість таких заходів на регуляторному рівні. Якщо це поза мандатом ОАВ, розгляньте можливість внесення правок до законодавства.	ОАВ Законодавці Громадянське суспільство
2. Посилуйте регуляторні заходи, спрямовані на недопущення мови ворожнечі — поширення дезінформації та неперевіреної інформації; приймайте кодекси поведінки для проведення виборчих кампаній, зокрема зобов'язання уникати цькування та погрозливих висловлювань на адресу маргіналізованих груп суспільства. Водночас такі заходи повинні бути пропорційними і не загрожувати свободі вираження поглядів та вільним ЗМІ, і в жодному разі не можуть застосовуватися як привід для вибіркового правозастосування проти політичних опонентів.	ОАВ Законодавці
3. Переконайтесь, що чинне законодавство вимагає наявності виборчої та політичної інформації у доступних форматах (наприклад, вона має бути забезпеченою сурдоперекладом, субтитрами, бути легкою для читання, перекладеною на відповідні мови корінних народів та / або етнічних меншин); такі ж вимоги мають бути і щодо інформації, поширюваної онлайн.	ОАВ Законодавці
4. Посилити нагляд за витратами на ведення виборчих кампаній як в реальному, так і віртуальному просторі, а також забезпечити рівний доступ до державного фінансування і до засобів масової інформації учасникам парламентських виборів. Серед можливих заходів можуть бути: скасування застави для тих кандидатів, які найбільше відчули посилення економічної нерівності через COVID-19, надання кандидатам більше безоплатного часу для агітації у ЗМІ, а також забезпечення виконання встановлених лімітів витрат на ведення кампанії.	ОАВ Законодавці

Рекомендації	Суб'єкти
Планування та виконання	
5. На етапі планування, здійснення оцінки ризиків та проведення виборів під час пандемії залучайте не лише фахівців в галузі охорони здоров'я, але й представників правозахисних організацій та соціально вразливих громад, аби забезпечити відповідність впроваджуваних заходів міжнародним стандартам. Зокрема, проведіть консультації з дискримінованими або неналежно представленими групами і розгляньте надані ними пропозиції щодо забезпечення явки виборців та політичної участі у їхніх громадах під час пандемії. ¹⁵³ Перед затвердженням та початком реалізації плану пом'якшення наслідків COVID-19 проведіть фокус-групи, аби заплановані вами заходи були максимально адресними.	ОАВ, міжнародна спільнота
6. Якщо того вимагає культура країни, передбачте у бюджеті додаткові ресурси для облаштування поруч з доступною для виборців обох статей санітарною зоною окремого приміщення, у якому виключно жінки — працівниці виборчих комісій, виборчині та інші — могли б помити і продезінфікувати руки, якщо їм незручно це робити у присутності чоловіків.	ОАВ Законодавці
7. Передбачаючи, що жінкам ймовірно доведеться виконувати більше обов'язків по догляду за дітьми та іншими членами сім'ї, виділіть ресурси для облаштування безпечного простору для догляду за дітьми, аби їхні матері могли спокійно голосувати, працювати на дільниці або виконувати інші ролі на виборах.	ОАВ
8. В разі розширеного дозволу голосувати поштою: • Якщо особисте голосування на дільницях все ще можливе, переконайтесь, що голосування поштою є можливою альтернативою, а не вимогою для груп підвищеного ризику інфікування, наприклад, для виборців з інвалідністю та виборців старшого віку. • Переконайтесь, що інформація надається у легко зрозумілих та доступних форматах.	ОАВ, ОГС
9. Якщо громадський транспорт не працює через пандемію, переконайтесь, що люди мають альтернативні непартійні, доступні, безкоштовні або недорогі види транспорту, аби дістатися на виборчу дільницю. Або ж забезпечте кожну громаду достатньою кількістю дільниць, що будуть у пішій доступності для виборців.	ОАВ, місцева влада
10. Збирайте відгуки від людей, що представляють або обслуговують певні громади, про участь членів таких громад на кожному з етапів виборчого процесу (наприклад, в реєстрації виборців) в умовах пандемії COVID-19, аби оцінити ефективність впроваджених заходів. Поділіться цією інформацією з ОАВ та іншими відповідальними державними органами, аби вони могли коригувати свої наступні рішення і кроки.	ОГС
11. Якщо певна діяльність або процедурні заходи проводяться онлайн, переконайтесь, що зміст та спосіб подання інформації в цифровому форматі були адаптованими для особливих потреб. ¹⁵⁴	ОГС
12. Координуйте свої адвокаційні зусилля та створюйте коаліції з партнерськими організаціями, які захищають права певних вразливих груп, для проведення широких інформаційно-просвітницьких кампаній щодо політичних прав і участі маргіналізованих виборців в умовах пандемії, з використанням інтерсекційних підходів.	ОГС

Рекомендації	Суб'єкти
Навчання і просвіта	
13. Переконайтеся, що просвітницькі матеріали для виборців містять інформацію про право на таємне голосування та незалежність особистого вибору, особливо у разі розширення можливостей голосувати поштою.	ОАВ, ОГС
14. Забезпечте адресне розповсюдження просвітницьких матеріалів для тих виборців, які перебувають на самоізоляції через інвалідність або старший вік.	ОАВ, ОГС
15. Переконайтеся, що працівники на виборчих дільницях належним чином навчені, як надавати допомогу виборцям з інвалідністю, а ОАВ забезпечують дотримання усіх санітарних та безпекових умов.	ОАВ
16. Створюйте просвітницькі матеріали для виборців, що поширюються через Інтернет і телерадіомедіа, які б віддзеркалювали різноманіття представництва та мовних середовищ, адже відсутність можливостей для міжособистісного обміну інформацією може ускладнити доступ етнічним або мовним меншинам, а також малограмотним виборцям.	ОАВ, ОГС
17. Збільшуйте кількість просвітницьких повідомлень для виборців та обсяги інформації з громадянської просвіти, особливо для молоді та тих, хто голосуватиме вперше, враховуючи неможливість формалізованої громадянської освіти у закритих через пандемію навчальних закладах. Після закінчення кризи додайте до курсу громадянської освіти інформацію про права людини та політичні права, і про те, як масштабні кризи на кшталт пандемії призводять до загострення нерівності.	ОАВ, ОГС, навчальні заклади
18. Навчіть викладачів та тренерів доступним та інклюзивним технікам для онлайн-навчання.	ОАВ, ОГС, навчальні заклади
19. Проводьте широкі громадські пропагандистські кампанії на захист плюралізму, толерантності, мирного співіснування і активного залучення громадян з різними ідентичностями, а також для протидії поширенню дезінформації та мовиворожнечі.	ОАВ, ОГС
Реєстрація виборців та кандидатів	
20. Забезпечити упорядковані, спрощені та доступні процедури реєстрації, особливо для молодих виборців, які можуть досягти повноліття на момент проведення перенесених виборів; для переміщених осіб або тих, хто через пандемію опинився не за місцем постійного проживання в період реєстрації виборців; та для інших груп, які можуть зіштовхнутися з додатковими перешкодами для реєстрації.	ОАВ Законодавці
21. Переконайтеся, що при переведенні певних процедур в цифровий формат вони відповідають критеріям доступності (наприклад, перекладені місцевими мовами та з дотриманням найкращих практик онлайн-доступності для людей з різними типами інвалідності).	ОАВ, ОГС
22. Розгляньте можливість скасувати заставу або реєстраційні внески для тих кандидатів, чий економічний стан значно погіршився через пандемію.	ОАВ Законодавці
Ведення виборчої кампанії	
23. Здійснюйте моніторинг, викривайте і карайте за недоброчесну онлайн- поведінку тих учасників виборчих перегонів, які використовують мову ворожнечі або свідомо поширюють дезінформацію.	ОАВ, ОГС, Законодавці, органи правосуддя

Рекомендації	Суб'єкти
Порядок голосування і день виборів	
24. Якщо в умовах пандемії виникає необхідність скоротити кількість виборчих дільниць, переконайтесь, що відкриті виборчі дільниці залишаються доступними для людей з інвалідністю, а вразливі громади (наприклад, корінні народи або етнічні меншини) забезпечені достатньою кількістю виборчих дільниць в місцях компактного проживання.	ОАВ
25. Протягом усього виборчого процесу збирайте та аналізуйте дані про реєстрацію та явку виборців, категоризуючи її за ґендером, віком, інвалідністю, аби вона могла бути використаною для забезпечення залучення цих груп громадян до політичних процесів.	ОАВ, ОГС
26. Переконайтесь, що ЗІЗ, якими забезпечуються жінки, що працюють на виборчих дільницях, мають відповідний розмір і щільно захищають відповідні ділянки тіла.	ОАВ
27. Розгляньте можливість забезпечення працівників виборчих дільниць прозорими масками, що дозволяють читати по губах. В якості альтернативи, забезпечте працівників виборчих дільниць дошками для письмової комунікації з виборцями за потреби.	ОАВ
28. Дезінфікуйте трафарети для бюлетенів та будь-які інші допоміжні пристрої, яких інтенсивно торкаються виборці, після кожного використання. ¹⁵⁵	ОАВ
29. Оскільки під час пандемії можуть збільшитися випадки цькування та насильства на підставі певної ідентичності особи, забезпечте необхідну підготовку співробітників служби безпеки із застосування практик безпечної деескалації можливих конфліктів та надання допомоги тим виборцям, які стикаються з переслідуваннями та/або насильством на виборчій дільниці, з дотриманням заходів безпеки для здоров'я.	ОАВ, служба безпеки
Встановлення результатів виборів	
30. Забезпечте, аби процес підрахунку голосів та встановлення результатів, а також остаточні результати виборів були доступними для виборців та спостерігачів з інвалідністю, а також аби вони були відповідно перекладеними і представленими онлайн усіма необхідними мовами.	ОАВ
31. Проведіть ґрунтовний аналіз та обговорення набутого на виборах досвіду щодо реалізації заходів з протидії COVID-19, з особливою увагою до впливу таких заходів на маргіналізовані групи суспільства.	ОАВ, ОГС, міжнародна спільнота

Додаток А: Таблиця бар'єрів

Ця таблиця дозволяє побачити, яким чином пандемія COVID-19 унікально впливає на політичну участь певних груп людей через їхню ідентичність. Власне, чітке визначення бар'єрів надає можливостей різним маргіналізованим групам розпочати колективну адвокацію для їхнього усунення. Детальний аналіз таких перепон для кожної групи визначався за результатами впроваджених заходів для подолання COVID-19, а далі в публікації також представлені рекомендації для пом'якшення або усунення перелічених бар'єрів.

Найбільш поширені бар'єри, що заважають активній політичній участі під час пандемії COVID-19	Жінки	Люди з інвалідністю	Молодь	Люди літнього віку	ВПО, біженці і трудові мігранти	Члени спільноти ЛГБТК	Представники корінних народів	Етнічні, релігійні та мовні меншини
Дискримінація	x	x *можуть бути відсторонені від участі через високий ризик для здоров'я	x	x * можуть бути відсторонені від роботи на виборчих дільницях через високий ризик для здоров'я	x	x	x	x
Інформація про перенесення виборів / відсутність бюлетенів зрозумілою виборцям мовою		x *Люди з вадами слуху та усі інші особи, що послуговуються мовою жестів			x		x	x
Відсутність офіційної адреси для отримання інформації та бюлетенів для голосування поштою			x	x *тимчасове перебування у лікарні	x		x	x
Перебування не за місцем реєстрації внаслідок обмеження у пересуванні через COVID-19		x	x	x	x	x		
Неналежне охоплення інформаційними кампаніями, в тому числі щодо політики уряду з протидії COVID-19	x	x	x	x	x	x	x	x

Найбільш поширені бар'єри, що заважають активній політичній участі під час пандемії COVID-19	Жінки	Люди з інвалідністю	Молодь	Люди літнього віку	ВПО, біженці і трудові мігранти	Члени спільноти ЛГБТК	Представники корінних народів	Етнічні, релігійні та мовні меншини
Дезінформація про те, що їхня участь сприяє поширенню COVID-19		x *наприклад, недотримання вимоги залишатися дома	x		x	x		x
Неможливість отримати посвідчення особи через непрацюючі під час карантину державні служби		x *неможливість дістатися місця реєстрації, стигма	x		x	x *Невірний гендер в ID та/або старе ім'я в ID	x *історична недовіра до уряду; можлива відсутність реєстрації при	x
Неможливість реєстрації на вибори через обмежені часи роботи державних установ та виборчих дільниць через COVID-19	x	x	x	x	x	x	x	x
Виборчі дільниці перенесені у менш доступні приміщення зміркувань безпечності для здоров'я	x *брак часу на голосування	x *виборчі дільниці заборані з будинків для літніх людей		x *виборчі дільниці заборані з інтернатів	x *виборчі дільниці перетіхали на значну відстань		x *виборчі дільниці переїхали на значну відстань	
Більше обов'язків по догляду або недоступність опікунів / помічників	x	x	x	x				
Зростаючий рівень насильства та / або остракізму	x	x	x	x	x	x	x	x
«Цифровий розрив» в можливостях різних груп населення користатися онлайн-технологіями та інформацією	x	x		x	x	x	x	x

Додаток Б: Резюме результатів дослідження

Бар'єри та виклики	Резюме результатів дослідження
Ризик зараження	Під час пандемії COVID-19 люди похилого віку мають високий ризик зараження з серйозними наслідками для здоров'я, а саме вони історично більше за інших працюють на виборчих дільницях у деяких країнах. Карантинні заходи, самоізоляція та неможливість виходити з дому можуть унеможливити для людей з інвалідністю доступ до політичної інформації та участі; і це особливо стосується людей з інвалідністю через високий ризик зараження з ускладненнями. Переселенці та трудові мігранти можуть не мати можливості належним чином дотримуватися правил соціального дистанціювання, оскільки вони часто живуть у перенаселених помешканнях. Хворі на ВІЛ/СНІД та з іншими типами імунodefіциту члени спільноти ЛГБТК також можуть опинитися ізольованими від політичної участі через необхідність дотримуватися жорсткого карантину заради збереження здоров'я. В багатьох країнах серед працівників виборчих дільниць також традиційно більше жінок.
Брак довіри до уряду	Представники корінних народів та етнічних, релігійних і мовних меншин можуть не довіряти уряду в силу пережитої історичної несправедливості, що призводить до скептичного ставлення до тих заходів, якими уряд намагається захистити такі групи населення від загрози для їхнього здоров'я та життя в разі участі в політичному житті під час пандемії. У країнах, де громадськість незадоволена антикризовими діями уряду, недовіра може зростати. Подібна динаміка може призвести до довгострокового відсторонення від політичної участі молодих людей, які перебувають на тому етапі життя, коли в них формується власна думка щодо корисності займатися політикою.
«Цифровий розрив»	Коли політичні кампанії, реєстрація і просвіта виборців та інші заходи, в тому числі й офісна робота, перемістилися в онлайн-простір через COVID-19, значна частина людей з маргіналізованих груп відчули додаткові бар'єри для участі через виникнення так званого «цифрового розриву». Для людей похилого віку користування Інтернетом може бути менш комфортними, ніж для молодших користувачів. Віртуальні події можуть виявитися недоступними для людей з певними типами інвалідності, або у себе вдома вони можуть не мати допоміжних пристроїв і програмного забезпечення для зчитування тексту з екрану або адаптованої клавіатури. Інтернет може бути малодоступним у місцях проживання переселенців, корінних народів та етнічних меншин, а також у сільській місцевості. Інтернет може виявитися недоступним для тих жінок, які не мають фінансових можливостей придбати собі електронні пристрої, або якщо їхні смартфони та домашні комп'ютери контролюються чоловіками у родині.

Бар'єри та виклики	Резюме результатів дослідження
Брак інформації та просвітницьких матеріалів для виборців у доступному форматі та мовами меншин	Брак інформації у доступних форматах, включно з перекладом відповідними мовами, може обмежити доступ людей з вразливих груп суспільства, в тому числі представників етнічних та мовних меншин, людей з інвалідністю, які користуються мовою жестів, корінних народів, ВПО, біженців та трудових мігрантів, до критично важливої інформації про вибори. Малоосвічені люди, яких часто немало у таких групах, можуть бути позбавлені доступу до інформації, яка викладена простою і зрозумілою мовою або в картинках. Через закриття шкіл та університетів молодь не має звичного доступу до громадянської освіти, просвіти виборців або реєстрації на виборах.
Остракізм та дискримінація	Жінки — особливо ті, які зазнають міжсекційної дискримінації через інвалідність, соціально-економічний статус, вік або расу — стикаються з додатковими перешкодами для активної політичної участі через зростання соціально-економічної нерівності. Під час пандемії етнічні, релігійні та мовні меншини, а також корінні народи, жінки та спільнота ЛГБТК можуть більше за інших наражатися на реальні та віртуальні прояви ненависті і насильства, особливо під час проведення політичних кампаній. Сьогодні виникають нові загрози для політичних прав ЛГБТК-спільноти, яка і без пандемії традиційно потерпає від надзвичайної економічної нестабільності, остракізму та насильства по всьому світу. Справжня лавина пов'язаної з COVID-19 дезінформації розпалює гомофобію та фанатизм, ще більше ускладнюючи безпечну та повну участь ЛГБТК-спільноти у голосуванні та в політичному житті суспільства. Через підвищений ризик зараження вірусом, люди похилого віку та люди з інвалідністю можуть потерпати від зростаючого рівня стигматизації і дискримінації з точки зору їхньої громадянської участі. Так само посилюється дискримінація ВПО, біженців та трудових мігрантів через поширення дезінформації про те, що вони начебто є розповсюджувачами вірусу COVID-19
Бідність	Люди з інвалідністю, представники корінних народів, молодь, трудові мігранти та переміщені особи мають обмежений доступ до фінансових ресурсів, що збільшує ризики зараження вірусом COVID-19 та створює серйозні перешкоди для політичної участі — від браку коштів на придбання засобів індивідуального захисту до відсутності ресурсів на ведення виборчої кампанії. Ці фактори будуть більш детально описаними в розділах нижче.

Бар'єри та виклики	Резюме результатів дослідження
Транспортна недоступність та неможливість вільного пересування	Внутрішньо переміщені особи, біженці та трудові мігранти можуть виявитися обмеженими в можливостях пересування через збройний конфлікт або соціально-економічні обставини, які ще більше ускладнюються карантинними заходами. Це може вплинути на їхню можливість голосувати за місцем реєстрації. Якщо трудова мігранти втрачають роботу через економічний спад в часи пандемії, можливо, їм доведеться з ризиком для здоров'я повертатися додому, де вони можуть зіткнутися з численними викликами, в тому числі з бідністю, дискримінацію як потенційних носіїв COVID-19, травмуванням або навіть смертю. Транспортна недоступність фактично залишає людей з інвалідністю без сторонньої допомоги та сурдоперекладу; крім того, через економічну нерівність люди з інвалідністю часто не мають фінансових ресурсів для придбання власних транспортних засобів. Кожна із зазначених проблем критично підриває їхні права та можливість брати участь в політичних процесах, проводити свої агітаційні кампанії та голосувати.
Ризик насильства	Під час пандемії жінки, члени спільноти ЛГБТК, люди з інвалідністю та люди похилого віку, які ризикують опинитися в більшій залежності через обмежений доступ до економічних можливостей та / або збільшення обсягів хатньої роботи, можуть частіше потерпати від домашнього насильства. Це має прямий негативний вплив на здатність людей з таких уразливих груп вільно голосувати, отримувати доступ до ресурсів для ведення передвиборчої агітації в якості кандидата та знаходити вільний час для активної участі в політичному житті. Представники етнічних меншин та / або трудова мігранти, зокрема особи азіатського походження, можуть зазнавати ще гострішої дискримінації та насильства через поширення дезінформації про те, що вони є носіями COVID-19. Через закриття навчальних закладів та громадських центрів дозвілля, молоді люди проводять більше часу в Інтернеті, а їхні економічні перспективи можуть звужуватися, що призводить до підвищеного ризику радикалізації або вербування злочинними угрупованнями.
Традиційні ролі	Можливо, молодим членам сім'ї доведеться піклуватися про старших або хворих родичів, що може обмежити їхні можливості взяти участь в голосуванні. Також, через закриття шкіл на карантин, у жінок може значно зрости обсяг домашніх справ та збільшитися час на догляд за дітьми та іншими членами сім'ї, що також негативно впливає на їхню активну участь в політичному житті в цілому та у виборах зокрема. Щодо чоловіків, від них радше очікуватимуть пошуку заробітків або підтримки сім'ї, аніж активної участі в політичних процесах.
Зони, постраждалі від конфліктів, переміщення та / або проживання в інтернатних закладах	Для людей похилого віку та людей з інвалідністю, які живуть в установах інтернатного типу, впровадження жорстких карантинних заходів (разом з обмеженою доступністю громадського транспорту) можуть унеможливити їхню особисту участь в голосуванні як на дільниці, так і за місцем перебування. Також через побоювання широкого поширення вірусу можуть бути значно обмежені можливості пересування в зонах, постраждалих від конфліктів, або в місцях компактного проживання ВПО і біженців.

Бар'єри та виклики	Резюме результатів дослідження
Брак інформації та просвітницьких матеріалів для виборців у доступному форматі та мовами меншин	В разі перенесення виборів через пандемію, деякі молоді люди можуть досягти повноліття вже після дати попередньо запланованих виборів, відтак їм доведеться пройти певну процедуру реєстрації для того, аби бути внесеними у реєстр виборців. Державні установи через пов'язані з COVID-19 карантинні заходи можуть скоротити години своєї роботи, що потенційно ускладнює оновлення реєстраційних даних для ЛГБТК-людей та ВПО. Офіси ОАВ можуть закритися зовсім або скорочувати кількість персоналу, в тому числі працівників тих відділів, які працюють з уразливими групами виборців, особливо з жінками та людьми з інвалідністю.

Прикінцеві виноски

- 1 Heumann, J. *The Heumann Perspective with Judith Heumann*. Retrieved July 23, 2020, from <https://www.facebook.com/TheHeumannPerspective>.
- 2 NBC News. (2020, July 13). Coronavirus map: Confirmed COVID-19 cases, per country. Retrieved July 15, 2020, from <https://www.nbcnews.com/health/health-news/coronavirus-map-confirmed-cases-2020-n1120686>.
- 3 Ellena, K. & E. Shein, *Emergency Powers and the COVID-19 Pandemic: Protecting Democratic Guard-rails*, IFES (2020, March 30). Retrieved June 21, 2020, from <https://www.ifes.org/news/emergency-powers-and-covid-19-pandemic-protecting-democratic-guardrails>.
- 4 United Nations. (1966). *International Covenant on Civil and Political Rights*, art. 4, 999 U.N.T.S. 171. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/ccpr.aspx>
- 5 United Nations. 2020, April 23. *We are all in this Together: Human Rights and COVID-19 Response and Recovery*. Retrieved May 20, 2020, from <https://www.un.org/en/un-coronavirus-communications-team/we-are-all-together-human-rights-and-covid-19-response-and>
- 6 IFES, COVID-19 Briefing Series, <https://www.ifes.org/ifes-covid-19-briefing-series>, (last visited July 22, 2020).
- 7 IFES, COVID-19: A Survival Guide for Democracies, <https://www.ifes.org/covid-19>, (last visited July 22, 2020).
- 8 Yudhistira, B. (2020, April 3). *The Rich Man, the Poor Man: In the Mind of the Spokesperson for the COVID-19 Task Force*. Independent Observer. Retrieved June 21, 2020, from <https://observerid.com/the-rich-man-the-poor-man-in-the-mind-of-the-spokesperson-for-the-covid-19-task-force/>.
- 9 IFES, *Elections Postponed Due to COVID-19* (2020). Retrieved June 2, 2020, from <https://www.ifes.org/publications/global-impact-covid-19-elections>
- 10 Ellena, K. (2020, April 14). *The Legal Quagmire of Postponing or Modifying Elections*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.ifes.org/news/legal-quagmire-postponing-or-modifying-elections>
- 11 United Nations. (1948). *Universal Declaration of Human Rights*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/>
- 12 United Nations (1966). *International Convention on Civil and Political Rights*. Retrieved June 25, 2020, from <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/ccpr.aspx>
- 13 Guterres, A. (2020, May 6). *We Have a Unique Opportunity to Design and Implement more In-clusive and Accessible Societies*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.un.org/en/coronavirus/we-have-unique-opportunity-design-and-implement-more-inclusive-and-accessible-societies>
- 14 Dreher, C., & Brown, A. (2020). *COVID-19 Corruption: Key Risks to Democratic Institutions*. Retrieved June 11, 2020, from <https://www.ifes.org/news/covid-19-corruption-key-risks-democratic-institutions>
- 15 “The use of the recovery, rehabilitation and reconstruction phases after a disaster to increase the resilience of nations and communities through integrating disaster risk reduction measures into the restoration of physical infrastructure and societal systems, and into the revitalization of livelihoods, economies and the environment.” Retrieved June 22, 2020, from <https://www.preventionweb.net/terminology/view/51750>
- 16 National Confederation of Dalit and Adivasi Organizations, India (personal communication, May 29, 2020).
- 17 International IDEA. (2020, March 18). *Global Overview of COVID-19: Impact on Elections*. Retrieved from June 21, 2020 from <https://www.idea.int/news-media/multimedia-reports/global-overview-covid-19-impact-elections>
- 18 Parks, M. (2020, May 11). *Fed Warns States that Online Voting Experiments are ‘High Risk’*. NPR. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.npr.org/2020/05/11/853759878/feds-warn-states-that-online-voting-experiments-are-high-risk>
- 19 For more information on internet voting, please see https://www.ifes.org/sites/default/files/considerations_on_internet_voting_an_overview_for_electoral_decision-makers.pdf

- 20 The Trevor Project. *Implications of COVID-19 for LGBTQ Youth Mental Health and Suicide Prevention*. Retrieved June 24, 2020, from <https://www.thetrevorproject.org/2020/04/03/implications-of-covid-19-for-lgbtq-youth-mental-health-and-suicide-prevention/>
- 21 Carpenter, M. (2020). *Wisconsin Voter Unable to Vote in Spring Election Because of Coronavirus*. Spectrum News. Retrieved June 11, 2020, from <https://spectrumnews1.com/wi/madison/politics/2020/04/07/wisconsin-voter-unable-to-vote-in-election-because-of-coronavirus>
- 22 United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women (2019). *Facts and figures: Leadership and political participation*. Retrieved June 23, 2020, from: <https://www.unwomen.org/en/what-we-do/leadership-and-political-participation/facts-and-figures>
- 23 Reeves, R. V., Ford, T. (2020, May 15). *COVID-19 much more fatal for men, especially taking age into account*. Retrieved June 11, 2020, from <https://www.brookings.edu/blog/up-front/2020/05/15/covid-19-much-more-fatal-for-men-especially-taking-age-into-account/>
- 24 Applegate, M. (2020). *How to Protect Gender Equality in Elections During COVID-19*. Retrieved June 11, 2020, from <https://www.ifes.org/news/how-protect-gender-equality-elections-during-covid-19>
- 25 Pozzan, E., & Cattaneo, U. (2020). *Women health workers: Working relentlessly in hospitals and at home*. Retrieved June 23, 2020, from: http://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_741060/lang--en/index.htm
- 26 For example, the Beijing Declaration and Plan for Action encourages governments and institutions to commit to increasing the number of women participating in political life. United Nations (1995). *Beijing Declaration and Platform for Action*. Retrieved June 21, 2020, from <http://www.un.org/womenwatch/daw/beijing/pdf/BDPfA%20E.pdf>. There are also regional standards set by bodies such as the Council of Europe, the Venice Commission, the League of Arab States and the Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) that either explicitly call for the increase of women in elected or further reaffirm principles of nondiscrimination on the basis of gender or sex in politics and elections. Council of Europe Venice Commission (2002). *Code of Good Practice in Electoral Matters: Adopted Guidelines and Draft Explanatory Report*, § Section 2.5. Retrieved June 21, 2020, from <https://rm.coe.int/090000168092af01>
- 27 Ballington, J. (2017). *Preventing violence against women in elections: A programming guide*. Retrieved June 11, 2020, from <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2017/11/preventing-violence-against-women-in-elections>
- 28 World Health Organization. (2017). *Violence against Women*. Retrieved June 11, 2020, from <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>
- 29 Taub, A. (2020, April 06). *A New Covid-19 Crisis: Domestic Abuse Rises Worldwide*. New York Times. Retrieved June 11, 2020, from <https://www.nytimes.com/2020/04/06/world/coronavirus-domestic-violence.html>
- 30 Casas-Zamora, K. & and Falguera, E (2016). *Political Finance and the Equal Participation of Women in Colombia: A Situation Analysis*. Retrieved June 11, 2020, from <https://www.idea.int/sites/default/files/publications/political-finance-and-equal-participation-of-women-in-colombia.pdf>
- 31 World Bank Group (2020). *Gender Dimensions of the COVID-19 Pandemic*. Retrieved June 11, 2020, from <http://documents.worldbank.org/curated/en/618731587147227244/pdf/Gender-Dimensions-of-the-COVID-19-Pandemic.pdf>
- 32 Inter-Parliamentary Union (n.d.). *Women in Parliament: Global and Regional Averages*. Retrieved June 11, 2020, from https://data.ipu.org/women-averages?month=1&year=2020&op=Show+averages&form_build_id=form-AXBVO1gYWWAGPbwPFAYm6p4eAA-GKeFTR-TOLoY6_6w&form_id=ipu_form_women_averages_filter_IFES. (2020) *Elections Postponed Due to COVID-19*. Retrieved June 2, 2020, from <https://www.ifes.org/publications/global-impact-covid-19-elections>
- 33 FES (2019). *Online Harassment and Violence Against Women in Elections: How Do Online Threats of Violence Impact Women's Electoral Participation?* Retrieved June 11, 2020, from https://www.ifes.org/sites/default/files/vawe_online_one_pager_december_2019.pdf
- 34 IFES (2020). *Safeguarding Health and Elections*. COVID-19 Briefing Series. Retrieved June 11, 2020 from <https://ifesukraine.org/wp-content/uploads/2020/07/IFES-Covid19-Briefing-series-safeguarding-health-and-elections-v1-2020-05-27-Ukr.pdf>
- 35 IFES, *Safeguarding Health and Elections*. COVID-19 Briefing Series. Retrieved May 26, 2020 from <https://ifesukraine.org/wp-content/uploads/2020/07/IFES-Covid19-Briefing-series-safeguarding-health-and-elections-v1-2020-05-27-Ukr.pdf>

- 36 Reppell, L., Beata Martin-Rozumilowicz & Vasu Mohan. (2020, June 24). *Preserving Electoral Integrity During an Infodemic*. IFES. Retrieved June 24, 2020 from https://ifesukraine.org/wp-content/uploads/2020/08/ifes_covid19_briefing_series_preserving_electoral_integrity_during_an_infodemic_june_2020_ukr_final.pdf
- 37 Kumar, S. (2020, March 4). *The Coronavirus Act 2020 is Extremely Dangerous for Disabled People Like Me*. *Huffington Post*. Retrieved June 26, 2020 from https://www.huffingtonpost.co.uk/entry/coronavirus-disabled-people-act-2020_uk_5e872e86c5b6a94918351e9c
- 38 Atkinson, V. & Rebecca Aaberg. (2018, September). *Election Access Observation Toolkit*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.ifes.org/publications/election-access-observation-toolkit>
- 39 Atkinson, V. & Rebecca Aaberg. (2018, September). *Election Access Observation Toolkit*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.ifes.org/publications/election-access-observation-toolkit>
- 40 United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights. (2020, April 29). *COVID-19 and the Rights of Persons with Disabilities: Guidance*. Retrieved June 25, 2020, from https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Disability/COVID-19_and_The_Rights_of_Persons_with_Disabilities.pdf
- 41 Koistinen, M., Charlotte McClain-Nlapo, Diana J. Arango & Camilla Gandini. (2019, December 5). *Five Facts to Know about Violence Against Women with Disabilities and Girls*. World Bank Blogs. Retrieved June 22, 2020, from <https://blogs.worldbank.org/sustainablecities/five-facts-know-about-violence-against-women-and-girls-disabilities>
- 42 Antidze, M. (2020, April 16). *Georgia Bans Private Traffic until April 21, Tightening Coronavirus Lockdown*. Reuters. Retrieved June 25, 2020, from <https://www.reuters.com/article/us-health-coronavirus-georgia/georgia-bans-private-traffic-until-april-21-tightening-coronavirus-lockdown-idUSKBN21Y39O>
- 43 International Disability Alliance. (2020, April 17). *Disability Rights during the Coronavirus Pandemic: Launch of the COVID-19 Disability Rights Monitor*. Retrieved June 25, 2020, from <http://www.internationaldisabilityalliance.org/covid-drm>
- 44 United Nations. (2006). *Convention on the Rights of Persons with Disabilities and Optional Protocol*. Retrieved June 21, 2020 from <https://www.ifes.org/publications/convention-rights-persons-disabilities-and-optional-protocol>
- 45 Association of Southeast Asian Nations. (2018, November 15). *ASEAN Enabling Masterplan 2025: Mainstreaming the Rights of Persons with Disabilities*. Retrieved June 21, 2020, from <https://asean.org/asean-enabling-masterplan-2025-mainstreaming-rights-persons-disabilities/>
- 46 African Union. (2019). *Protocol to the African Charter on Human and Peoples' Rights on the Rights of Persons with Disabilities in Africa*. Retrieved June 21, 2020, from https://au.int/sites/default/files/treaties/36440-treaty-protocol_to_the_achpr_on_the_rights_of_persons_with_disabilities_in_africa_e.pdf
- 47 Organization of American States. (1999). *Inter-American Convention on the Elimination of all forms of Discrimination against Persons with Disabilities*. Retrieved June 21, 2020, from <http://oas.org/juridico/english/treaties/a-65.html>
- 48 Zimbabwe Lawyers for Human Rights. (2020). *ZBC, Govt Sued over Lack of Accessible Information on Coronavirus in Format Friendly to Visually Impaired and Deaf People*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.zlhr.org.zw/?p=2006>
- 49 Ellena, K. (2020, April 14). *The Legal Quagmire of Postponing or Modifying Elections*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.ifes.org/news/legal-quagmire-postponing-or-modifying-elections>
- 50 IFES. (2020, April 17). *Advocacy for Disability-Inclusive Responses to COVID-19 in Southeast Asia*. Retrieved June 22, 2020, from <https://www.ifes.org/news/advocacy-success-disability-inclusive-responses-covid-19-southeast-asia>
- 51 IFES. (2020, June 14). *Q&A With Nayem Molla, a Young Leader and Disability Rights Advocate in Bangladesh*. Retrieved July 24, 2020, from <https://www.ifes.org/news/qa-nayem-molla-young-leader-and-disability-rights-advocate-bangladesh>
- 52 Duplaga, M., (2017, January 29). *Digital Divide among People with Disabilities: Analysis of Data from a Nationwide Study for Determinants of Internet Use and Activities Performed Online*. Retrieved June 22, 2020, from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5491040/>
- 53 World Bank. Disability Inclusion. Retrieved June 23, 2020, from <https://www.worldbank.org/en/topic/disability>
- 54 Walker, A. (2019, May 10). *Online Hate Crime against Disabled People Rises by a Third*. The Guardian. Retrieved June 22, 2020, from <https://www.theguardian.com/society/2019/may/10/online-hate-against-disabled-people-rises-by-a-third>

- 55 Reppell, L., Beata Martin-Rozumilowicz & Vasu Mohan. (2020, June 24). *Preserving Electoral Integrity during an Infodemic*. IFES. Retrieved June 24, 2020 from https://ifesukraine.org/wp-content/uploads/2020/08/ifes_covid19_briefing_series_preserving_electoral_integrity_during_an_infodemic_june_2020_ukr_final.pdf
- 56 Abrams, A. (2020, April 24). *'This is Really Life or Death.'* For People with Disabilities, Coronavirus is making it Harder than ever to Receive Care. TIME. Retrieved June 25, 2020, from <https://time.com/5826098/coronavirus-people-with-disabilities/>
- 57 IFES. (2020, May 27). *Elections Held and Mitigating Measures Taken During COVID-19*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.ifes.org/publications/global-impact-covid-19-elections>
- 58 Coulmont, B., Joel Gambin & Arthur Charpentier. (2014, February 19). *You can Vote Twice! The Many Political Appeals of Proxy Votes in France*. Washington Post. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2014/02/19/you-can-vote-twice-the-many-political-appeals-of-proxy-votes-in-france/>
- 59 Applegate, M., Thomas Chanussot & Vladlen Basysty. (2020, April 7). *Considerations on Internet Voting: An Overview for Electoral Decision-makers*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.ifes.org/publications/considerations-internet-voting-overview-electoral-decision-makers>
- 60 Parks., M. (2020, May 11). *Feds Warn States that Online Voting Experiments are 'High Risk.'* NPR. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.npr.org/2020/05/11/853759878/feds-warn-states-that-online-voting-experiments-are-high-risk>
- 61 Schmidt, S. (2020, June 18). *Delaware Quietly Fielded an Online Voting System but now is Backing Away*. NPR. Retrieved June 26, 2020, from <https://www.npr.org/2020/06/18/879210099/delaware-quietly-fielded-an-online-voting-system-but-now-is-backing-away>
- 62 Slatin, P. (2020, May 27). *Disability Equals Disenfranchisement, Lawsuit Says*. Forbes. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.forbes.com/sites/peterslatin/2020/05/27/disability-equals-disenfranchisement-law-suit-says/#3cc9cb654f5a>
- 63 Atkinson, V. and Aaberg, R. (2020, July 14). *How to Ensure People with Disabilities Are Included in Political Life During COVID-19*. Retrieved July 14, 2020, from <https://www.ifes.org/news/how-ensure-people-disabilities-are-included-political-life-during-covid-19>
- 64 Vann, M. (2020, April 6). *Some Cash-strapped States Turn to Election Security Funds to Fight COVID-19*. ABC News. Retrieved June 26, 2020, from <https://abcnews.go.com/Politics/cash-strapped-states-turn-election-security-funds-fight-story?id=69940136>
- 65 Diamant, M. (2020, April 3). *Amazon Urged to Prioritize Food Delivery to Group Homes*. Disability Scoop. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.disabilityscoop.com/2020/04/03/amazon-urged-to-prioritize-food-deliveries-to-group-homes/28102/>
- 66 D. Gamage (personal communication, June 12, 2020).
- 67 United Nations. (2018). *World Youth Report: Youth and the 2030 Agenda for Sustainable Development*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.un.org/development/desa/youth/world-youth-report/wyr2018.html>
- 68 United Nations Population Fund. (2014). *State of the World Population: The Power of 1.8 Billion*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.unfpa.org/swop-2014>
- 69 Worldometer. (2020). *Africa Population Live*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.worldometers.info/world-population/africa-population/>
- 70 United Nations. (1989). *Convention on the Rights of the Child*. Retrieved from June 21, 2020, from <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crc.aspx>
- 71 United Nations Security Council. (2015, December 9). *Resolution 2250*. Retrieved June 26, 2020, [https://undocs.org/S/RES/2250\(2015\)](https://undocs.org/S/RES/2250(2015))
- 72 IFES. (2020, April 29). *Ukrainian Educators E-Learning during COVID-19*. Retrieved July 22, 2020, from <https://www.ifes.org/news/ukrainian-educators-e-learning-during-covid-19>
- 73 UNDP. (2016, November 22). *Practice Note: Young People's Participation in Peacebuilding*. Retrieved July 22, 2020, from <https://www.undp.org/content/undp/en/home/librarypage/democratic-governance/practice-note-young-people-s-participation-in-peacebuilding.html>
- 74 UNDESA. (2020, May 8). *Protecting and mobilizing youth in COVID-19 responses*. Retrieved June 26, 2020, from <https://www.un.org/development/desa/youth/news/2020/05/covid-19/>

- 75 United Nations Development Programme. (2020, March 31). *9 out of 10 Young Entrepreneurs in Asia-Pacific Report that Coronavirus has Negatively Impacted their Businesses*. Retrieved June 26, 2020, <https://www.asia-pacific.undp.org/content/rbap/en/home/presscenter/articles/2020/youth-co-lab-survey-reveals-how-covid-19-is-affecting-youth-led-.html>
- 76 IFES. (2020) *Elections Postponed Due to COVID-19*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.ifes.org/publications/global-impact-covid-19-elections>
- 77 Garrison, J. (2020, June 11). *US Voter Registration Plummets, during Coronavirus Pandemic, Challenging Both Parties*. USA Today. Retrieved July 1, 2020, from <https://www.usatoday.com/story/news/politics/elections/2020/06/11/voter-registration-plummets-during-coronavirus-pandemic/5336320002/>
- 78 Dirr, A. (2020, June 8). *After Milwaukee had just 5 voting sites in April Election, Officials Recruiting more Poll Workers so it won't Happen in November*. Milwaukee Journal Sentinel. Retrieved June 26, 2020, from <https://www.jsonline.com/story/news/local/milwaukee/2020/06/08/milwaukee-polling-places-more-workers-recruited-november-election/3124855001/>
- 79 Associated Press. (2020, May 3). *Kansas to Recruit Teens as Poll Workers in Response to Virus*. Lawrence Journal-World. Retrieved June 21, 2020, from <https://www2.ljworld.com/news/state-government/2020/may/03/kansas-to-recruit-teens-as-poll-workers-in-response-to-virus/>
- 80 Economist. (2017, February 4). *Millennials across the Rich World are Failing to Vote*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.economist.com/international/2017/02/04/millennials-across-the-rich-world-are-failing-to-vote>
- 81 Law, A. (2020, May 22). *How to Boost Youth Political Participation during COVID-19*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.ifes.org/news/how-boost-youth-political-participation-during-covid-19>
- 82 Cho, A. Jasmine Byrne & Zoe Pelter. (2020, February). *Digital Civic Engagement by Young People*. UNICEF. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.unicef.org/globalinsight/reports/digital-civic-engagement-young-people>
- 83 Wickranmanayake, J. (2020, April 3). *Meet 10 Young People Leading the COVID-19 Response in their Communities*. Africa Renewal. Retrieved June 26, 2020, from <https://www.un.org/africarenewal/web-features/coronavirus/meet-10-young-people-leading-covid-19-response-their-communities>
- 84 UNESCO. (2020, June 9). *Experts Discuss Youth Exploitation of Media and Digital Spaces in the Africa Region during the COVID-19 Pandemic*. Retrieved June 26, 2020, from <https://en.unesco.org/news/experts-discuss-youth-exploitation-media-and-digital-spaces-africa-region-during-covid-19>
- 85 IFES. *Countering the COVID-19 Infodemic: Students in Bangladesh Lead the Charge*. Retrieved June 30, 2020, from <https://www.ifes.org/news/countering-covid-19-infodemic-students-bangladesh-lead-charge>
- 86 UNESCO. (n.d.) *Education: From Disruption to Recovery*. Retrieved June 26, 2020, from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>
- 87 Council of Europe. (n.d.) *Online Consultations with Moldovan Pupils on the new Civic Education Subject*. Retrieved June 26, 2020, from https://www.coe.int/en/web/education/online-consultations-with-moldovan-pupils-on-the-new-civic-education-subject?p_id=56_INSTANCE_JNOXPSMpBk7I&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-4&p_p_col_count=1
- 88 McCurry, J. (2020, April 13). *South Korea Votes in First Major Election of Coronavirus Era*. The Guardian Retrieved June 23, 2020, from <https://www.theguardian.com/world/2020/apr/14/south-korea-votes-in-first-national-election-of-coronavirus-era>
- 89 UNDESA. *World Population Prospects 2019*. Retrieved June 21, 2020, from <https://population.un.org/wpp/Download/Standard/Interpolated/>
- 90 United Nations. (n.d.). *Strengthening Older People's Rights: Towards a UN Convention*. Retrieved June 21, 2020 from <https://social.un.org/ageing-working-group/documents/Coalition%20to%20Strengthen%20the%20Rights%20of%20Older%20People.pdf>
- 91 United Nations. (2020, May). *Policy Brief: The Impact of COVID-19 on Older Persons*. Retrieved June 21, 2020, from https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/un_policy_brief_on_covid-19_and_older_persons_1_may_2020.pdf
- 92 Ritchie, H., et. al. (2020, June 21). *Case Fatality Rate of COVID-19 by Age*. Mortality Risk of COVID-19. Retrieved June 21, 2020, from <https://ourworldindata.org/mortality-risk-covid#case-fatality-rate-of-covid-19-by-age>
- 93 United Nations. (2020, May). *Policy Brief: The Impact of COVID-19 on Older Persons*. Retrieved June 21, 2020, from https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/un_policy_brief_on_covid-19_and_older_persons_1_may_2020.pdf

- 94 Hui, M. (2020, March 12). *South Korea's Coronavirus Patients will be able to Vote from Homes and Hospitals*. Quartz. Retrieved June 22, 2020, from <https://qz.com/1815783/south-korea-coronavirus-patients- to-vote-from-home-and-hospitals/>
- 95 Bicker, L. (2020, April 15). *Coronavirus: South Korea Holds Elections in Masks and Clinics*. BBC. Re- trieved June 22, 2020, from <https://www.bbc.com/news/world-asia-52275993>
- 96 Global Alliance for the Rights of Older People. (2020, May 5). *An Open Letter to the UN Secretary-General in response to the release of the 'Policy brief: The Impact of COVID-19 on older persons'*. Re- trieved June 25, 2020, from <https://rightsofolderpeople.org/open-letter-to-the-un-secretary-general/>
- 97 Barthel, M. & Galen Stocking. (2020, April 6). *Older People Account for Large Shares of Poll Work- ers and Voters in US General Elections*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2020/04/06/older-people- account-for-large-shares-of-poll-workers-and-voters-in-u-s-general-elec- tions/>
- 98 Statista. (2019). *Distribution of Internet Users Worldwide as of 2019, by Age Group*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.statista.com/statistics/272365/age-distribution-of-internet-users-worldwide/>
- 99 United Nations. (2020, May). *Policy brief: The impact of COVID-19 on older persons*. Retrieved July 24, 2020, from <https://unsdg.un.org/sites/default/files/2020-05/Policy-Brief-The-Impact-of-COVID-19-on-Old-er-Persons.pdf>
- 100 Jimenez-Damary, C. (n.d.). *Press Statement on the 22nd Anniversary of the Adoption of the UN Guid- ing Principles*. Retrieved June 26, 2020, from <https://www.globalprotectioncluster.org/2020/04/17/press-statement-on-the-22nd- anniversary-of-the-adoption-of-the-un-guiding-principles/>
- 101 International Organization for Migration. (2019). *World Migration Report*. Retrieved June 21, 2020, from https://publications.iom.int/system/files/pdf/wmr_2020.pdf
- 102 United Nations High Commissioner for Refugees. (2019). *Global Trends, Forced Displacement in 2019*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.unhcr.org/globaltrends2018/>
- 103 Internal Displacement Monitoring Centre, Norwegian Refugee Council. (2020). *Global Report on Internal Displacement*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.internal-displacement.org/global-report/grid2020/>
- 104 United Nations High Commissioner for Refugees. (2004). *Guiding Principles on Internal Displacement*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.unhcr.org/uk/protection/idps/43ce1cff2/guiding-principles-inter- nal-displacement.html>
- 105 United Nations General Assembly. (2019, January 11). *Global Compact for Safe, Orderly and Regu- lar Migration*. Retrieved June 21, 2020, from https://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/73/195
- 106 Guterres, A. (2020, April 23). *We are all in this Together: Human Rights and COVID-19 Response and Recovery*. Retrieved May 13, 2020, from <https://www.un.org/en/un-coronavirus-communications-team/ we-are-all-together-human- rights-and-covid-19-response-and>. See also [UNHCR COVID-19 Guidance on Migrants, Displace People, and Refugees](#).
- 107 Ibid. See also [Guidance Note on Addressing and Countering COVID-19 Related Hate Speech](#)
- 108 ACAPS. (2020, April 16). *COVID-19 Government Measures: Impact on Displaced Populations Update III*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.acaps.org/special-report/covid-19-government-measures-im-pact-displaced-populations- update-iii>
- 109 Yeong, J., & Yee, I. (2020, May 14). *Tens of Thousands of Singapore's Migrant Workers are Infected. The Rest are Stuck in their Dorms as the Country Opens Up*. CNN. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.cnn. com/2020/05/14/asia/ singapore-migrant-worker-coronavirus-intl-hnk/index.html>
- 110 Pandey, V. (2020, May 20). *Coronavirus Lockdown: The Indian Migrants Dying to Get Home*. BBC. Re- trieved June 21, 2020, from <https://www.bbc.com/news/world-asia-india-52672764>
- 111 IFES. (2020, June 10). *Additional Five Million Ukrainians May Vote in Local Elections this Fall*. Retrieved from <https:// ifesukraine.org/news/an-additional-four-million-ukrainian-citizens-will-be-able-to-vote-in-lo- cal-elections-this-fall-thanks- to-successful-advocacy-for-protecting-the-rights-of-internally-displaced-per- sons/?lang=en>
- 112 Shujaat, A., Roberts, H., & Erben, P. (2016, September). *Internally Displaced Persons and Electoral Participation: A Brief Overview*. IFES. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.ifes.org/sites/default/files/idps-electoral-participation- october-2016.pdf>
- 113 IOM. (2020, May 12). *'Sincere Talk' Social Media Campaign Fights Stigma in Armenia*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.iom.int/news/sincere-talk-social-media-campaign-fights-stigma-armenia>

- 114 Husain, S. & Diam Abou-Diab. *Refugee conditions deteriorate amidst multiple crises in Lebanon*. Atlan- tic Council. Retrieved June 26, 2020, from <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/menasource/refugee-con- ditions-deteriorate-amidst- multiple-crises-in-lebanon/>
- 115 UNHCR. (2020, April 20). *Displaced and Stateless Women And Girls At Heightened Risk of Gen- der-Based Violence in the Coronavirus Pandemic*. Retrieved June 26, 2020, from <https://www.unhcr.org/en-us/news/press/2020/4/5e998aca4/ displaced-stateless-women-girls-heightened-risk-gender-based-vio- lence-coronavirus.html>
- 116 (Personal communication, May 15, 2020).
- 117 OutRight Action International (2020). *Vulnerability Amplified: The Impact of the COVID-19 Pandemic on LGBTQ People*. Retrieved June 23, 2020, from: https://outrightinternational.org/sites/default/files/COVIDs-ReportDesign_FINAL_LR_0.pdf
- 118 Human Rights Campaign (2020). *The Lives and Livelihoods of Many in the LGBTQ Community Are At-Risk in the Midst of the COVID-19 Pandemic*. Retrieved June 23, 2020 from: https://assets2.hrc.org/ files/assets/resources/COVID19- IssueBrief-032020-FINAL.pdf?_ga=2.157961081.2123002187.1592915405-49179332.1591020884
- 119 United Nations for LGBT Equality (2020). *International Human Rights Law and Sexual Orientation & Gender Identity*. Retrieved June 30, 2020, from <https://www.unfe.org/wp-content/uploads/2017/05/Interna-tional-Human-Rights-Law.pdf>
- 120 OutRight Action International (2020). *Vulnerability Amplified: The Impact of the COVID-19 Pandemic on LGBTQ People*. Retrieved June 23, 2020, from: https://outrightinternational.org/sites/default/files/COVIDs-ReportDesign_FINAL_LR_0.pdf
- 121 Jimenez, M. (2020). *COVID-19: Rights Experts Highlight LGBTI Discrimination, Antisemitism*. UN News. Retrieved June 11, 2020, from <https://news.un.org/en/story/2020/04/1062042>
- 122 United Nations (2020). *UN supports LGBTI community during COVID-19 pandemic*. Retrieved June 23, 2020 from: <https://www.un.org/en/coronavirus/un-supports-lgbti-community-during-covid-19-pandemic>
- 123 OutRight Action International (2020). *Vulnerability Amplified: The Impact of the COVID-19 Pandemic on LGBTQ People*. Retrieved June 23, 2020, from https://outrightinternational.org/sites/default/files/COVIDs-ReportDesign_FINAL_LR_0.pdf
- 124 Agoyo, A. (2020, June 9). *Congress Returns to Indian Country's Agenda in Age of COVID-19*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.indianz.com/News/2020/06/09/congress-returns-to-indian-countrys-agen.asp>
- 125 IWGIA. (2020, April). *The Indigenous World 2020*. Retrieved June 21, 2020, from http://iwgia.org/im-ages/ yearbook/2020/IWGIA_The_Indigenous_World_2020.pdf
- 126 United Nations. (2007). *Declaration on the Rights of Indigenous Peoples*. Retrieved June 21, 2020, from https:// www.un.org/development/desa/indigenouspeoples/wp-content/uploads/sites/19/2018/11/UN-DRIP_E_web.pdf
- 127 International Labor Organization. (1989). *Indigenous and Tribal Peoples Convention*. Retrieved June 21, 2020, from https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C169
- 128 Fischer, Edward. "Beyond Victimization: Maya Movements in Post-War Guatemala." *The Struggle for Indigenous Rights in Latin America*, ed. Nancy Grey Postero and Leon Zamosc., p 93.
- 129 International Disability Alliance. (2020, May 5). *COVID-19 in Nepal: What are the challenges for indig- enous persons with disabilities?* Retrieved June 17, 2020 from <http://www.internationaldisabilityalliance.org/ covid19-indigenous>
- 130 Lakhani, N. (2020, May 26). *Why Native Americans Took COVID-19 Seriously: 'It's our Reality.'* The Guardian. Retrieved June 21, 2020, from https://www.theguardian.com/us-news/2020/may/26/native-ameri- cans-coronavirus- impact?CMP=Share_iOSApp_Other
- 131 Cheetham, J. (2020, June 16). *Navajo Nation: The People Battling America's Worst Coronavirus Out- break*. BBC. Retrieved June 24, 2020, from <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-52941984>
- 132 Barahamin, A. (2020, May 28). *Dignified Quarantine: Indigenous Strategies for Containing COVID-19 in Indonesia*. New Mandala. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.newmandala.org/dignified-quaran- tine-indigenous-strategies- for-containing-covid-19-in-indonesia/>
- 133 Phillips, Tom. (2020, May 3). *'We are on the Edge of Genocide': Brazil Urged to Save Amazon Tribes from COVID-19*. The Guardian. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.theguardian.com/world/2020/may/03/eve-of-genocide-brazil- urged-save-amazon-tribes-covid-19-sebastiao-salgado>

- 134 Albro, R. (2019, November 22). *Evo Morales's Chaotic Departure Won't Define His Legacy*. Foreign Policy Magazine. Retrieved June 21, 2020, from <https://foreignpolicy.com/2019/11/22/evo-morales-departure-bolivia-indigenous-legacy/>
- 135 Sunshine Manning, S. (2018, November 8). *Two Native American Women are Headed to Congress. This is Why it Matters*. Washington Post. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.washingtonpost.com/outlook/2018/11/08/two-native-american-women-are-headed-congress-this-is-why-it-matters/>
- 136 Smee, B. (2018, June 18). *Alarm Raised over Huge Number of Indigenous Children without Birth Certificates*. The Guardian. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.theguardian.com/australia-news/2018/jun/19/queensland-indigenous-children-no-birth-certificate>
- 137 Tucker, J., Jacqueline De Leon & Dan McCool. (2020, June). *Obstacles at Every Turn: Barriers to Political Participation Faced by Native American Voters*. NARF. Retrieved June 21, 2020, from https://vote.narf.org/wp-content/uploads/2020/06/obstacles_at_every_turn.pdf
- 138 Doland, G. (2020, May 27). *Fewer Polling Places Present Challenges for Native Voters*. Retrieved June 21, 2020, from <http://nminddepth.com/2020/05/27/fewer-polling-places-present-challenges-for-native-voters/>
- 139 Native American Rights Fund. (n.d.) *Vote by Mail in Native American Communities*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.narf.org/vote-by-mail/>
- 140 Western Native Voice v. Stapleton. (2020, May 20). Retrieved June 21, 2020, from https://www.narf.org/nill/documents/20200520western_native_voice_tro.pdf
- 141 Tendayi Achiume, E. (2020, May 29). *A Conversation with UN Special Rapporteur E. Tendayi Achiume: COVID-19, Racism and Xenophobia*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.justsecurity.org/70410/a-conversation-with-un-special-rapporteur-e-tendayi-achiume-covid-19-racism-and-xenophobia/>
- 142 United Nations. (1965). *International Convention on the Elimination of all forms of Racial Discrimination*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/cerd.aspx>
- 143 United Nations (1992). *Declaration on the Rights of Persons Belonging to National or Ethnic, Religious and Linguistic Minorities*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/Minorities.aspx>
- 144 Kirby, T. (2020, May 8). *Evidence mounts on the disproportionate effect of COVID-19 on ethnic minorities*. The Lancet. Retrieved June 21, 2020, from [https://www.thelancet.com/journals/lanres/article/PIIS2213-2600\(20\)30228-9/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lanres/article/PIIS2213-2600(20)30228-9/fulltext)
- 145 Bhala, L., Gwenetta Curry, Adrian Martineau, Charles Agyemang & Raj Bhopal. (2020, May 10) *Sharpening the Global Focus on Ethnicity and Race in the Time of COVID-19*. The Lancet. Retrieved June 30, 2020, from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7211499/>
- 146 Center for Disease Control. (n.d.) *COVID-19 in Racial and Ethnic Minority Groups*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/need-extra-precautions/racial-ethnic-minorities.html>
- 147 Guterres, A. (2020, May 8). Twitter post. Retrieved June 21, 2020, from <https://twitter.com/antoniogu-terres/status/1258613180030431233?s=20>
- 148 Reppell, L., Beata Martin-Rozumilowicz & Vasu Mohan. (2020, June 24). *Preserving Electoral Integrity During an Infodemic*. IFES. Retrieved June 26, 2020 from https://ifesukraine.org/wp-content/uploads/2020/08/ifes_covid19_briefing_series_preserving_electoral_integrity_during_an_infodemic_june_2020_ukr_final.pdf
- 149 Human Rights Watch. *COVID-19 Fueling Anti-Asian Racism and Xenophobia Worldwide*. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.hrw.org/news/2020/05/12/covid-19-fueling-anti-asian-racism-and-xenophobia-worldwide>
- 150 Korunovska, N. & Zeljko Jovanovic. (2020, April 28). *Roma in the COVID-19 Crisis: An Early Warning from Six EU Member States*. Open Society Foundations. Retrieved June 26, 2020, from <https://www.opensocietyfoundations.org/uploads/2f2efd8a-8ba5-4ac4-8aee-ae0dcd2933ca/roma-in-the-covid-19-crisis-20200428.pdf>
- 151 Ibid.
- 152 Minority Rights Group International. (2020, April 27). *Statement on the Impact of the Global COVID-19 Pandemic on Persons with Disabilities from Minority, Indigenous and other Marginalised Communities*. Retrieved June 26, 2020, from <https://minorityrights.org/2020/04/27/statement-covid-19-pandemic-on-persons-with-disabilities-from-minority-indigenous-communities/>

- 153 IFES. (2020, April 9). How to Hold Accessible and Inclusive Virtual Meetings. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.ifes.org/publications/how-hold-accessible-and-inclusive-virtual-meetings>
- 154 International Foundation for Electoral Systems. (2020, July 15). *Online Training Launched to Engage Pakistani Women with Disabilities in Public Policy Reform*. Retrieved July 15, 2020 from <https://www.ifes.org/news/online-training-launched-engage-pakistani-women-disabilities-public-policy-reform>
- 155 Buril, F., Staffan Darnolf & Muluken Aseresa. (2020, May) *Safeguarding Health and Elections*. COVID-19 Briefing Series. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.ifes.org/publications/ifes-covid-19-briefing-series-safeguarding-health-and-elections>

International Foundation
for Electoral Systems